

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

**"Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ"**

ΓΚΑΤΣΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2015

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

"Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ"

ΓΚΑΤΣΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

Επιβλέπων καθηγητής
ΝΤΟΒΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Μεσολόγγι 2015

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων/Μεσολογγίου του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει θέμα τον Αγροτουρισμό. Στόχος είναι να διαχωρίσουμε τις λέξεις: τουρισμός και αγροτουρισμός που πολλές φορές συγχέονται, να αναφέρουμε πώς ξεκίνησε ο αγροτουρισμός στην Ελλάδα και τί υσχύει σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Η εργασία αποτελείται από οκτώ κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται το γενικό εννοιολογικό πλαίσιο και η ιστορική εξέλιξη του εναλλακτικού Τουρισμού στην Ελλάδα. Το δεύτερο κεφάλαιο εστιάζει στις επιπτώσεις του εναλλακτικού τουρισμού στην ελληνική πραγματικότητα.

Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρει τις προοπτικές εξέλιξης του αγροτουρισμού στον Ελλαδικό χώρο. Το τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο γενικό εννοιολογικό πλαίσιο και την ιστορική επισκόπηση του Αγροτουρισμού.

Στο πέμπτο κεφάλαιο περιγράφεται η εξέλιξη του αγροτουρισμού και οι επιδράσεις που έχει στην ανάπτυξη της υπαίθρου.

Στο έκτο κεφάλαιο εστιάζεται στους γυναικείους συνεταιρισμούς στην Ελλάδα και στη γυναικεία επιχειρηματικότητα και πώς η γυναίκα –αγρότισσα εξελίχθηκε σε γυναίκα επιχειρηματία με το ένασμα του αγροτουρισμού.

Στο έβδομο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στον αγροτουρισμό σε διεθνές επίπεδο σε χώρες όπως οι ΗΠΑ, η Κίνα, η Ιαπωνία και η Αυστραλία.

Στο όγδοο και τελευταίο κεφάλαιο αναλύεται ο αγροτουρισμός επτά διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες.

Τα Συμπεράσματα που απορρέουν από την εργασία αποτελούν το πιο νευραλγικό σημείο της εργασίας. Καθώς, θα καταλήξουμε ποια είναι η σημασία του αγροτουρισμού για την ύπαιθρο, για την αγροτική οικογένεια, για τον ταξιδιώτη και ουσιαστικά τι σημαίνει σήμερα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ - ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
ΚΕΦ 1ο Ο ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	10
1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ	10
1.2 ΜΟΡΦΕΣ	10
1.2.1 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	11
1.2.2 ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.12
1.2.3 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.13
1.2.4 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.14
1.2.5 ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.15
1.2.6 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ..	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.16
1.2.7 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.16
1.2.8 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.17
1.2.9 ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.18
1.2.10 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.18
1.2.11 ΓΕΩΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.19
1.2.12 ΟΡΕΙΝΟΣ- ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	20
1.2.13 ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ	20
1.2.14 ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	21
1.2.15 ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΣ - ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	22
1.2.16 ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	23

1.2.17	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ	24
1.2.18	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	25
ΚΕΦ 2ο	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	31
2.1	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ/ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ, ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	31
2.2	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ/ ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΤΑ- ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	33
2.3	ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	34
ΚΕΦ 3ο	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	35
3.1	ΕΛΛΑΔΑ: Η ΙΔΑΝΙΚΗ ΧΩΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	35
ΚΕΦ 4ο	ΓΕΝΙΚΟ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	36
4.1	ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	36
4.1.1	Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	37
4.1.2	Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	38
4.1.3	ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	40
4.1.4	ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	44
4.1.5	ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΑ- ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ.....	45
4.2	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	50
4.2.1	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ / ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	50
4.2.2	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ/ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	52
4.3	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ- ΑΞΟΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	53

4.3.1	LEADER I	53
4.3.2	LEADER II	54
4.3.3	LEADER +	54
4.3.4	Ο.Π.Α.Α.Χ	54
4.3.5	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ- ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ 2000-2006"	55
4.3.6	ΕΣΣΑΑ	55
4.3.7	INTERREG I, II, III, IV.....	56
4.3.8	ΙΡΑ	57
4.4	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	57
4.5	ΦΟΡΕΙΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	58
ΚΕΦ5ο	ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	60
5.1	Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟ	60
ΚΕΦ6ο	Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	63
6.1	ΚΡΗΤΗ.....	63
6.1.1	ΝΟΜΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ.....	64
6.1.2	ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ.....	66
6.1.3	ΝΟΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ	67
6.1.4	ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ	68
6.2	ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.....	69
6.3	ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	71
6.3.1	ΟΡΕΙΝΗ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ.....	72
6.4	ΝΟΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ.....	73
6.5	ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ- ΠΗΛΙΟ	74
6.6	ΝΟΜΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ.....	75
6.6.1	Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	77

6.6.2 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ- ΕΙΔΗ	78
ΚΕΦ 7ο Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	87
7.1 ΚΥΠΡΟΣ	87
7.2 ΓΕΡΜΑΝΙΑ	88
7.3 ΙΤΑΛΙΑ.....	89
7.3.1 ΤΟΣΚΑΝΗ	92
7.4 ΑΥΣΤΡΙΑ	93
7.5 ΓΑΛΛΙΑ	94
7.3.1 ΒΕΛΓΙΟ	96
7.6 ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	97
7.7 ΙΡΛΑΝΔΙΑ	98
7.8 ΙΣΠΑΝΙΑ	99
7.9 ΔΑΝΙΑ	100
7.10 ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	101
7.11 ΟΛΛΑΝΔΙΑ	101
7.12 ΣΟΥΗΔΙΑ	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης. 102
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ/ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ/ ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	103
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	104
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ- INTERNET	106

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ- ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Πίνακας 1: Κοινωνικο-ψυχολογικές επιδράσεις Αγροτουρισμού.....	51
Πίνακας 2 Οικονομικές επιδράσεις Αγροτουρισμού:	51
Πίνακας 3: Χωρικές & Περιβαλλοντικές επιδράσεις Αγροτουρισμού	51
Πίνακας 4: Οργανισμοί Αγροτουρισμού στην Ιταλία	90
Πίνακας 5: Μορφές αγροτουριστικών καταλυμάτων στην Ιταλία.....	91
Πίνακας 6: Μορφές αγροτουριστικών καταλυμάτων στην Γαλλία	95
Πίνακας 7: Στόχοι ίδρυσης αγροικιών.....	95
Διάγραμμα 1: Περιοχές ανάπτυξης του αγροτουρισμού στην Ιταλία	90

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια γίνεται μια προσπάθεια ενίσχυσης της ανάπτυξης των τουριστικών δραστηριοτήτων σε αγροτικές και ορεινές περιοχές οι οποίες χαρακτηρίζονται από φαινόμενα ερήμωσης αλλά και μείωσης του εισοδήματος του αγροτικού πληθυσμού .Επιπρόσθετα η Ευρωπαϊκή ένωση την τελευταία δεκαετία υιοθετεί μοντέλα ανάπτυξης του αγροτικού χώρου που στοχεύουν στην ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος ,στην περιφερειακή ανάπτυξη και στην διατήρηση ,προστασία του φυσικού περιβάλλοντος .

Ο αγροτουρισμός, αποτελεί μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού και μια πολυσυζητημένη στρατηγική ανάπτυξης των μειονεκτούντων αγροτικών

περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης . Σε χώρες ιδιαίτερα αγροτουριστικά ανεπτυγμένες όπως η Αυστρία ,η Σουηδία, η Ελβετία, οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις που ασχολούνται με τον αγροτουρισμό καταλαμβάνουν μεγάλο μέρος του γενικού συνόλου ενώ σε χώρες όπως η Ελλάδα και την Πορτογαλία οι εκμεταλλεύσεις αυτές είναι εντελώς περιθωριακές. Βεβαίως τα τελευταία χρόνια γίνεται μια προσπάθεια από τους τοπικούς φορείς και τους αγρότες για εμπλουτισμό και αύξηση της ποικιλίας του προσφερόμενου αγροτουριστικού προϊόντος στην Ευρωπαϊκή ύπαιθρο .

Αυτό επιτυγχάνεται με την καλύτερη εκμετάλλευση των τοπικών πόρων όπως φυσικό περιβάλλον ,παραδοσιακή αρχιτεκτονική, πολιτισμικά χαρακτηριστικά κ.α. Στην Ελλάδα επικρατεί σύγχυση σχετικά με την ίδια την έννοια και το περιεχόμενο του αγροτουρισμού και πολύ περισσότερο τον προσδιορισμό από τους αρμόδιους φορείς (Υπ.Γεωργίας, ΕΟΤ, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, τοπικές αναπτυξιακές εταιρείες) του αγροτουριστικού προϊόντος . Παρουσιάζονται πολλές μορφές αγροτουρισμού, όπως διαμονή σε αγροκτήματα (φάρμες), οικοαγροτουρισμός, φιλοξενία σε μικρά καταλύματα, αγροτουρισμός από εθελοντές, κ.λπ. Ο αγροτουρισμός συμβάλει στην παραμονή των κατοίκων στις περιοχές τους ,στην διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, στη επιβίωση παραδοσιακών και νέων πράσινων επαγγελμάτων ,στην ανάδειξη του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο: Ο εναλλακτικός τουρισμός στην Ελλάδα

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ

Ο Εναλλακτικός τουρισμός είναι μια καινούρια φιλοσοφία στον τομέα του τουρισμού και περιλαμβάνει όλες τις μορφές τουρισμού, οι οποίες προσελκύουν τουρίστες με ειδικά ενδιαφέροντα. Παρουσιάζει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- προστασία του φυσικού περιβάλλοντος
- αποφυγή των κλασικών τουριστικών προσφορών
- διατήρηση των οικοσυστημάτων
- αλληλεπίδραση του ανθρώπου με τα πολιτιστικά μνημεία
- στήριξη αγροτικών περιοχών και τέλος
- επίλυση του προβλήματος του εποχιακού τουρισμού

1.2 ΜΟΡΦΕΣ

Τα σημαντικότερα είδη τουρισμού που συνθέτουν αυτό που ονομάζουμε εναλλακτικό τουρισμό είναι:

- ✚ Αγροτουρισμός
- ✚ Οικοτουρισμός
- ✚ Επαγγελματικός τουρισμός
- ✚ Πολιτιστικός τουρισμός
- ✚ Μαθησιακός τουρισμός
- ✚ Θρησκευτικός τουρισμός
- ✚ Τουρισμός υγείας
- ✚ Κοινωνικός τουρισμός
- ✚ Θαλάσσιος τουρισμός
- ✚ Αθλητικός τουρισμός
- ✚ Γεωτουρισμός
- ✚ Ορεινός- Ορειβατικός τουρισμός
- ✚ Χιονοδρομικός τουρισμός και τουρισμός χειμερινών αθλημάτων
- ✚ Περιπατητικός τουρισμός
- ✚ Θεραπευτικός- Ιαματικός τουρισμός
- ✚ Οινοτουρισμός
- ✚ Τουρισμός περιπέτειας
- ✚ Πολιτιστικός τουρισμός

(Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΧΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.1 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο αγροτουρισμός είναι μορφή ήπιου τουρισμού κατά την οποία οι επισκέπτες μένουν σε αγρόκτημα και συμμετέχουν σε αγροτικές εργασίες. Σημείο αναφοράς των διακοπών σε ένα αγρόκτημα-ξενώνα είναι η άμεση επαφή του επισκέπτη με την αγροτική ζωή, τις καλλιέργειες, με την φύση, τη γλωρίδα και την πανίδα, κάτι το ιδιαίτερο για το μεγαλύτερο ποσοστό του σύγχρονου Ευρωπαίου πολίτη, κατοίκου αστικής περιοχής. Πέρα από την υποδοχή και τη φιλοξενία του επισκέπτη σε ένα περιβάλλον λιτό με τοπικό χαρακτήρα και όλες τις απαραίτητες ανέσεις, προβλέπεται και η ενεργή συμμετοχή του τουρίστα σε ένα σύνολο δραστηριοτήτων. Ενδεικτικές από αυτές είναι:

- αγροτικές δραστηριότητες (συμμετοχή στις εργασίες),
- παρατήρηση οικοσυστήματος (πουλιών, πανίδας, γλωρίδας, επισκέψεις υγροβιότοπων, κ.λ.π)
- αθλήματα περιπέτειας (π.χ ράφτινγκ, πεζοπορία κ.λ.π),
- πολιτιστικές περιηγήσεις (π.χ επισκέψεις σε μοναστήρια, εκκλησίες, λαογραφία μουσεία, κ.ά., παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικούς χώρους).
- διάφορα μαθήματα (π.χ μαθήματα αργαλειού, ελληνικών χορών, γαστρονομίας - ελληνικής κουζίνας, γευσιγνωσία, οινοποιεία, τοπικά προϊόντα, κ.λ.π)

Η βασική ιδιαιτερότητα της πρακτικής αυτής της μορφής τουρισμού στις ανεπτυγμένες αγροτουριστικά χώρες (Ισπανία, Γερμανία, Γαλλία) είναι πως βασίζεται σε διαμονή σε φάρμες στο ύπαιθρο, κάτι το οποίο δεν υπάρχει στον αντίστοιχο βαθμό στην Ελλάδα, αν και διαθέτει μεγάλο αξιοποιήσιμο κεφάλαιο προς αξιοποίηση (λαϊκός και πολιτιστικός πλούτος, γεωφυσικά στοιχεία, κ.τ.λ.) και με τις κατάλληλες προσαρμογές στα δεδομένα του Ελληνικού τοπίου, ο Ελληνικός Αγροτουρισμός μπορεί να βρεθεί σε ανταγωνιστική θέση συμβάλλοντας έτσι στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ παράλληλα ενισχύει το εισόδημα των κατοίκων στις περιοχές-προορισμούς. (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.2 ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η ανάπτυξη του οικοτουρισμού αποδίδεται και συναρτάται με ορισμένα προβλήματα που δημιούργησε η αύξηση και κυρίως ο τρόπος ανάπτυξης του μαζικού τουρισμού, προβλήματα κυρίως περιβαλλοντικής και κοινωνικής – πολιτιστικής υποβάθμισης περιοχών ή χωρών, αλλά και άνισης κατανομής του προκαλούμενου οικονομικού οφέλους. Η αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του πληθυσμού, γενικά ή της τουριστικής αγοράς ειδικότερα και οι στόχοι για μια βιώσιμη και αειφόρο τουριστική ανάπτυξη που επιδιώκουν διάφοροι τομείς (διεθνείς, κρατικοί,

επιχειρηματικοί) θεωρούνται οι κύριοι προωθητικοί παράγοντες του οικοτουρισμού.

Γενικά, ο οικοτουρισμός ορίζεται ως μια περιβαλλοντικά υπεύθυνη ταξιδιωτική δραστηριότητα, σε σχετικά άθικτες φυσικές περιοχές, με στόχο την απόλαυση και γνωριμία των φυσικών αλλά και ενταγμένων στο φυσικό περιβάλλον, αγαθών. Όντας μια περιορισμένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων δραστηριότητα – ή μη καταναλωτική – ο οικοτουρισμός εκτός του ότι προσφέρει ευχαρίστηση / απόλαυση και γνώσεις / εμπειρίες στον επισκέπτη, διατηρεί και ενισχύει την ευημερία των τοπικών κοινοτήτων, που θεωρούνται αναπόσπαστο τμήμα μιας τέτοιας δραστηριότητας και αναπτυξιακής διαδικασίας.

Ο οικολογικός τουρισμός είναι μια εναλλακτική μορφή η οποία έχει άμεση σχέση με το αγροτικό περιβάλλον και είναι συνυφασμένος και με δραστηριότητες σε αγροτικούς χώρους, οι οποίες προωθούν την προστασία του περιβάλλοντος και προσφέρει στους τουρίστες θετικές εμπειρίες και ευκαιρίες για γνωριμία με το περιβάλλον και γενικότερα με την ύπαιθρο.

Άλλες έννοιες όπως ο τουρισμός φύσεως ή φυσιολατρικός και ο περιβαλλοντικός τουρισμός σχετίζονται με τον οικοτουρισμό και κατά συνέπεια με τον αγροτουρισμό. Αυτές οι μορφές εστιάζονται σε δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής που χρησιμοποιούν πόρους με ειδικά φυσικά χαρακτηριστικά όπως γιο παράδειγμα χιόνι, θάλασσα, αέρα ή δραστηριότητες συλλεκτικού χαρακτήρα (κυνήγι – σουβενίρ), με διάφορους βαθμούς επίδρασης στο περιβάλλον.

Σ' ορισμένες χώρες της Ευρώπης υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις του οικοτουρισμού που συναρτώνται με προσπάθειες που έγιναν την τελευταία δεκαετία και επικεντρώνονται:

- Στην αναβάθμιση του αναπτυξιακού μοντέλου μαζικού τουρισμού και στην προώθηση πολιτικών αειφορικής ανάπτυξης (κυρίως σε μεσογειακές χώρες)
- Σε ορισμένες εναλλακτικές μορφές τουρισμού και κυρίως αγροτουρισμού.

Αλλά και η Ελλάδα παρουσιάζει ευκαιρίες για την ανάπτυξη του οικοτουρισμού και εντοπίζονται:

- Στον πλούτο και ποικιλία των φυσικών και πολιτιστικών πόρων
 - Στη στήριξη από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο προστατευομένων περιοχών
 - Στα προσφερόμενα από τον κρατικό τομέα οικονομικά κίνητρα / κονδύλια, εθνικά και κοινοτικά
 - Στην αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του κοινού
 - Στη συσσώρευση σχετικών με τον οικοτουρισμό και αγροτουρισμό εμπειριών.
- (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Α.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.3 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ως επαγγελματικός τουρισμός ορίζεται ο τουρισμός που αναπτύσσεται κατά την διάρκεια επαγγελματικών ταξιδιών. Έχει μερικότερες διακρίσεις ανάλογες με το κριτήριο του σκοπού για τον οποίο γίνεται το επαγγελματικό ταξίδι. Αν σκοπός του ταξιδιού είναι η συμμετοχή σε ένα συνέδριο, τότε ονομάζεται συνεδριακός τουρισμός.

Αν σκοπός του ταξιδιού είναι η συμμετοχή των επαγγελματιών σε μία έκθεση, τότε πρόκειται για τον τουρισμό εκθέσεων. Αντίστοιχα, στην περίπτωση σεμιναρίων έχουμε τον τουρισμό σεμιναρίων, συμποσίων τον τουρισμό συμποσίων κτλ.

Τέλος, αν το ταξίδι είναι ένα τουριστικό πακέτο που δίδεται στους επαγγελματίες σαν δώρο-αμοιβή για την καλή τους απόδοση, τότε πρόκειται για τον τουρισμό κινήτρων, αφού τα τουριστικά πακέτα είναι κίνητρα που ωθούν τους επαγγελματίες σε μεγαλύτερες από τις συνηθισμένες αποδόσεις.

Ο επαγγελματικός τουρισμός αντιπροσωπεύει μία σημαντική αγορά σε διεθνές επίπεδο. Η αγορά αυτή αφορά συνήθως επισκέπτες υψηλού εκπαιδευτικού και οικονομικού επιπέδου, οι οποίοι κινούνται σε καταλύματα υψηλών κατηγοριών, είναι διατεθειμένοι να ξοδέψουν αρκετά χρήματα, αλλά απαιτούν και πολύ υψηλή ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων.

Ο χρόνος παραμονής τους στον τουριστικό προορισμό κυμαίνεται συνήθως από 3 έως 5 ημέρες, ενώ υπάρχει η πιθανότητα παράτασης της παραμονής τους για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, με την μορφή κάποιων άλλων μορφών τουρισμού. Βασικό ρόλο προς αυτήν την κατεύθυνση διαδραματίζει η ικανότητα ενός τόπου να προσελκύσει την προσοχή του επισκέπτη-επαγγελματία.

Η περίοδος αιχμής του επαγγελματικού τουρισμού σημειώνεται κυρίως τους μήνες Φεβρουάριο-Μάιο και Σεπτέμβριο-Νοέμβριο, οπότε και συνήθως διοργανώνονται τα περισσότερα συνέδρια, εκθέσεις κτλ.

Σημαντικό ρόλο για την ανάπτυξη του επαγγελματικού τουρισμού σε ένα τόπο, διαδραματίζει η διαθεσιμότητα των απαραίτητων υποδομών και υπηρεσιών, όπως αμφιθεάτρων, εκθεσιακών χώρων, καταλυμάτων, υποδομών για καφέ και εστίαση, υπηρεσιών διερμηνείας κτλ. Επίσης, η εύκολη πρόσβαση στον τόπο πραγματοποίησης ενός συνεδρίου ή μίας έκθεσης είναι κρίσιμος παράγοντας για την προσέλκυση επισκεπτών.

Για την εξυπηρέτηση αυτών λειτουργούν σήμερα σε ολόκληρη την Ελλάδα αυτοτελή ή μέσα σε ξενοδοχεία συνεδριακά κέντρα και συνεδριακές εγκαταστάσεις και εκθεσιακοί χώροι. (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.4 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Λίγες περιοχές μπορούν να ισχυριστούν ότι αναπτύσσουν ένα marketing που έχει ως στόχο τα προϊόντα πολιτιστικού τουρισμού. Αυτός όμως ο προσανατολισμός προορίζεται για πολύ δυναμικούς χώρους που έχουν μια εξαιρετική κληρονομιά ή εντάσσονται στα

μεγάλα λεκανοπέδια του πολιτιστικού τουρισμού ή στην περιφέρεια σε μεγάλους χώρους διεθνούς φήμης.

Για τις περισσότερες περιοχές, ο πολιτιστικός τουρισμός αποτελεί μόνο ένα στοιχείο μιας ευρύτερης προσφοράς στην οποία εντάσσονται άλλες δραστηριότητες όπως μακρινοί περίπατοι, φυσιολατρικός αθλητισμός κλπ. Πρόκειται μάλλον για τη δημιουργία ενός πολιτιστικού περιβάλλοντος που βασίζεται στην τοπική ταυτότητα, χωρίς ωστόσο να απομονώνεται σε μια ιστορική και γεωγραφική περιγραφή, η οποία μετατρέπει την περιοχή σε περιφέρεια – μουσείο.

Εξάλλου χάρη σε αυτά τα προϊόντα πολιτιστικού περιβάλλοντος μπορούμε να πλησιάσουμε το μεγαλύτερο μέρος της πελατείας, εφόσον ο τουρισμός με αποκλειστικό πολιτιστικό ενδιαφέρον δεν αντιπροσωπεύει παρά ένα πολύ μικρό τμήμα της αγοράς. (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.5 ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Μαθησιακός τουρισμός είναι ο τουρισμός που αναφέρεται στην μάθηση. Συγκεκριμένα, είναι κάθε μορφή τουρισμού που έχει σαν τουριστικό προϊόν τη μάθηση ή που η τουριστική πελατεία έχει θεσμική σχέση με τη

μάθηση.

Οι κυριότερες μορφές μαθησιακού τουρισμού είναι:

- ✓ ο εκπαιδευτικός τουρισμός.

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός έχει σαν κύριο τουριστικό προϊόν τη μάθηση. Οι τουρίστες, δηλαδή, μεταβαίνουν σε ένα τουριστικό προορισμό για να εκπαιδευτούν και κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους έχουν και τουριστικές δραστηριότητες. Ή κάνουν τουρισμό, ένα οποιοδήποτε είδος τουρισμού, και κατά τη διάρκεια των διακοπών τους έχουν και εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Μορφές εκπαιδευτικού τουρισμού είναι τα διάφορα εκπαιδευτικά ταξίδια στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό, που οργανώνουν διάφοροι εκπαιδευτικοί οργανισμοί. Είναι επίσης η συμμετοχή σπουδαστών ή φοιτητών σε εκπαιδευτικές αποστολές (ανασκαφές, διάφορες έρευνες, πρακτικές ασκήσεις κλπ.), όπως και η συμμετοχή σε εκπαιδευτικά σεμινάρια, σε σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης και σε διάφορες εκπαιδευτικές συγκεντρώσεις, αν και εφόσον η συμμετοχή προϋποθέτει μετακίνηση προς τον τόπο που λαμβάνουν χώρα.

- ✓ ο μαθητικός, σπουδαστικός, φοιτητικός τουρισμός

Αυτές οι μορφές τουρισμού έχουν σαν κύριο χαρακτηριστικό τους, το ότι η τουριστική τους πελατεία αποτελείται από μαθητές, σπουδαστές ή φοιτητές. Είναι στην ουσία τουρισμός νέων. Είναι επίσης εκπαιδευτικός τουρισμός, αφού η τουριστική πελατεία αποτελείται από νέους που έχουν θεσμική σχέση με την εκπαίδευση (φοιτούν σε κάποιο εκπαιδευτικό ίδρυμα).

Κατά τη διάρκεια του μαθητικού, σπουδαστικού, φοιτητικού τουρισμού, οι μαθητές, σπουδαστές και φοιτητές αντίστοιχα ταξιδεύουν στα πλαίσια διαφόρων προγραμμάτων με την μαθησιακή τους ιδιότητα. Χωρίς την ιδιότητα αυτή, όταν ταξιδεύουν, απλά κάνουν τουρισμό νέων. Τα παραπάνω ταξίδια εκδηλώνονται συνήθως με την μορφή του κατασκηνωτικού τουρισμού ή με την μορφή εκδρομών (2-5 ημέρες) ή και μεγάλων εκδρομών (άνω των 5 ημερών). (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ» 2006, ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.6 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ελληνικής τουριστικής κίνησης και αφορά την επίσκεψη σε θρησκευτικούς τόπους λατρείας, όπως μοναστήρια και εκκλησίες.

Τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών. Οι βυζαντινές και οι μεταβυζαντινές εκκλησίες, οι επιβλητικοί καθεδρικοί ναοί, τα ξωκλήσια, τα μοναστήρια, με την αξιόλογη εικονογράφησή τους, με ψηφιδωτά, τοιχογραφίες και εικόνες, μαρτυρούν την επίμονη προσήλωση στις παραδόσεις και την στενή και μακραίωνη διασύνδεση της τέχνης με τη θρησκευτική λατρεία.

Ο θρησκευτικός τουρισμός αφορά κυρίως ευσεβείς περιηγητές, φιλέρευτους τουρίστες, αλλά και θαυμαστές της βυζαντινής τέχνης, οι οποίοι, μέσα από πολιτιστικά οδοιπορικά στον ελληνικό χώρο, έρχονται σε επαφή με την

πνευματικότητα της ορθοδοξίας. (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Α.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.7 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

Τουρισμός υγείας είναι ο τουρισμός όπου οι τουρίστες συμμετέχουν σε προγράμματα υγείας ή σε προγράμματα που σχετίζονται με την υγεία. Τα προγράμματα υγείας είναι: διατήρησης, πρόληψης, θεραπείας, ανάρρωσης και αποκατάστασης της υγείας με σύγχρονες ιατρικές μεθόδους/ φυσικές μεθόδους και προγράμματα που σχετίζονται και επηρεάζουν την υγεία, όπως υγιεινής διαβίωσης, υγιεινής διατροφής, ενεργητικής άθλησης, ψυχικής ισορροπίας, ομορφιάς, αδυνατίσματος, κοινωνικής επανένταξης κτλ.

Ο τουρισμός υγείας περιλαμβάνει μερικότερες εναλλακτικές μορφές τουρισμού και συγκεκριμένα τις εξής:

- ✓ Θεραπευτικός τουρισμός
- ✓ Ιαματικός τουρισμός
- ✓ Τουρισμός φυσιοθεραπείας
- ✓ Τουρισμός υγιεινής διαβίωσης
- ✓ Τουρισμός ομορφιάς
- ✓ Θερμαλισμός ή θερμαλιστικός τουρισμός

Η φύση εκτός από τα σπάνια τοπία και τις ιδιαίτερες φυσικές ομορφιές «χάρισε» στην Ελλάδα και πηγές με σημαντικές θεραπευτικές ιδιότητες. Τα ιαματικά λουτρά αποτελούν μέρος του εθνικού πλούτου της χώρας, ενώ οι θεραπευτικές τους ιδιότητες ήταν γνωστές ήδη από τους αρχαίους χρόνους.

Οι ιαματικοί φυσικοί πόροι είναι διάσπαρτοι στην ελληνική επικράτεια, ενώ τα νερά των συγκεκριμένων πηγών διαφέρουν από τα συνηθισμένα, είτε λόγω της υψηλής θερμοκρασίας είτε λόγω της παρουσίας σπάνιων δραστικών συστατικών. Τα νερά αυτά χαρακτηρίζονται ως μεταλλικά εξαιτίας της θερμοκρασίας ή της γενικής τους χημικής σύστασης. (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.8 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Σύμφωνα με το Διεθνές Γραφείο Κοινωνικού Τουρισμού (BITS:Bureau Internationale la Tourisme Social), κοινωνικός τουρισμός είναι το σύνολο των σχέσεων και διεργασιών που προκύπτουν από την επιδοτούμενη από την πολιτεία, βάσει ορισμένων προγραμμάτων, συμμετοχή στον τουρισμό των κοινωνικών στρωμάτων με χαμηλό εισόδημα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στο σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη κατά προτεραιότητα, διαφόρων τομέων του τουρισμού ορίζει τον κοινωνικό τουρισμό σαν τη διευκόλυνση, εκ μέρους των κρατών-μελών, της πρόσβασης στον τουρισμό ομάδων ατόμων, που για διάφορες αιτίες, αλλά κυρίως για κοινωνικούς λόγους και για λόγους υγείας έχουν δυσκολίες να κάνουν διακοπές.

Και στα μέτρα που προτείνει είναι και τα μέτρα περιορισμού των εμποδίων που συναντούν τα άτομα, με ειδικές ανάγκες στην πρόσβασή τους στον τουρισμό εντάσσοντας τον τουρισμό ατόμων με ειδικές ανάγκες ή τον τουρισμό για όλους όπως ονομάζεται, στον κοινωνικό τουρισμό.

Ο γενικός χαρακτηρισμός των δικαιούχων του κοινωνικού τουρισμού είναι «κοινωνικά στρώματα με χαμηλά εισοδήματα» (ορισμός BITS) ή «ομάδες ατόμων που για διάφορες αιτίες, αλλά κυρίως για κοινωνικούς λόγους και για λόγους υγείας, έχουν δυσκολίες να κάνουν διακοπές» (ορισμός της Ε.Ε.) Κάτω από αυτούς τους χαρακτηρισμούς μπορούν να υπαχθούν διάφορες κατηγορίες ατόμων, όπως:

- εργαζόμενοι και συνταξιούχοι με χαμηλό εισόδημα
- άνεργοι
- άτομα με ειδικές ανάγκες συμπεριλαμβανομένων και των υπερηλίκων
- πολύτεκνοι των οποίων το εισόδημα είναι συνήθως ανεπαρκές λόγω των μεγάλων οικογενειακών δαπανών

- πολιτικοί πρόσφυγες, αγρότες και αγρότισσες των οποίων η πρόσβαση στον τουρισμό είναι δύσκολη ή δεν έχουν την απαιτούμενη πληροφόρηση και εμπειρία
- ανύπαντρες μητέρες και γυναίκες ή άντρες εν χηρεία που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα οικονομικά προβλήματα
- η νεολαία, για τα προγράμματα της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς, που δεν έχει δικό της εισόδημα και αντιμετωπίζει δαπάνες σπουδών
- οι ασφαλισμένοι του ΙΚΑ, για τα προγράμματα της Εργατικής Εστίας, που κατά κανόνα είναι χαμηλόμισθοι και χαμηλοσυνταξιούχοι.

(Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.9 ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο θαλάσσιος τουρισμός είναι ο τουρισμός ο οποίος σχετίζεται με την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων στη θάλασσα. Συνήθως αφορά την κολύμβηση και την αναψυχή στην παραλία, αλλά με την εναλλακτική του έννοια εμπεριέχει και λοιπές δραστηριότητες, όπως θαλάσσια σπορ, παρακολούθηση βυθού κλπ.

Ο πλούτος και η ποικιλία των ελληνικών θαλασσών, τα 15.000 χιλιόμετρα των ελληνικών ακτών, το πλήθος των νησιών, οι προστατευμένες θαλάσσιες περιοχές χιλιάδων τετραγωνικών χιλιομέτρων, το ήπιο κλίμα, τα υψηλά ποσοστά ηλιοφάνειας και το ενδιαφέρον και εναλλασσόμενο τοπίο καθιστούν την Ελλάδα ιδανικό προορισμό για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων θαλάσσιου τουρισμού.

Το πλεονέκτημα αυτό ενισχύεται τόσο από την ναυτική παράδοση χιλιετηρίδων, όσο και από τις ευνοϊκές για θαλάσσιους πλόες συνθήκες (τα ελληνικά πελάγη θεωρούνται ασφαλή από την σκοπιά των ναυτικών κινδύνων, οι αποστάσεις μεταξύ των ακτών είναι μικρές, ενώ εξίσου ευνοϊκές είναι και οι συνθήκες που σχετίζονται με την ένταση των ανέμων και τις θερμοκρασίες περιβάλλοντος και θάλασσας) (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.10 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο αθλητικός τουρισμός είναι η εναλλακτική μορφή τουρισμού κατά τη διάρκεια της οποίας οι τουρίστες ασκούνται, γυμνάζονται, παίζουν ή αθλούνται και συγκεκριμένα επιδίδονται σε ένα ή περισσότερα αγωνίσματα. Η μορφή αυτή του τουρισμού ονομάζεται ειδικότερα αθλητικός τουρισμός ανάπαυσης ή αναψυχής.

Όταν οι ασχολούμενοι με τον αθλητισμό (αθλητές, προπονητές, συνοδοί, βοηθητικό προσωπικό, οπαδοί) ταξιδεύουν για να συμμετάσχουν σε αθλητικούς αγώνες, αλλά προ, ενδιάμεσα και μετά τους αγώνες αναπτύσσουν τουριστικές δραστηριότητες, τότε προκύπτει η εναλλακτική μορφή του αθλητικού τουρισμού επιδόσεων ή άμιλλας.

Η Ελλάδα, χώρα όπου γεννήθηκαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες, είναι ιδανική για την ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων καθώς και για την τέλεση αθλητικών αγώνων. Τις τελευταίες δεκαετίες, στη χώρα διοργανώνονται όλο και συχνότερα μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις σε πολλά σπορ (παγκόσμια πρωταθλήματα, πανευρωπαϊκοί αγώνες, σημαντικά διεθνή τουρνουά κ.ά.) με κορυφαίο γεγονός τους Ολυμπιακούς Αγώνες 2004, στην Αθήνα.

Οι αθλητικές αυτές διοργανώσεις συνέβαλαν σημαντικά στην κατασκευή, σε όλη την επικράτεια, πολλών σύγχρονων μεγαλύτερων ή μικρότερων αθλητικών εγκαταστάσεων, σταδίων και προπονητικών κέντρων για ένα ευρύ φάσμα αθλημάτων, όπου σήμερα οι κάτοικοι αλλά και οι επισκέπτες κάθε περιοχής έχουν την δυνατότητα να ασκηθούν στο αγαπημένο τους σπορ (στίβος, ποδόσφαιρο, βόλεϊ, μπάσκετ, τένις, γκολφ, κτλ). (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΔΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.11 ΓΕΩΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο γεωτουρισμός θεωρείται μια νέα μορφή πολιτιστικο-περιβαλλοντικού τουρισμού, που μπορεί να αναπτυχθεί σε περιοχές που διαθέτουν σημαντικά γεωλογικά μνημεία, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν πόλο προσέλκυσης τουριστών ειδικού ενδιαφέροντος. Κύριος στόχος του είναι η σύνδεση των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος με τη γεωλογική κληρονομιά κάθε τόπου, τα πολιτιστικά μνημεία και τις παραδόσεις του.

Μεμονωμένες περιπτώσεις ανάδειξης και αξιοποίησης γεωλογικών μνημείων υπάρχουν σε ολόκληρη την Ευρώπη. Κυριότερο παράδειγμα γεωτουριστικής δραστηριότητας στην Ελλάδα αποτελεί το απολιθωμένο δάσος Λέσβου και οι πολλαπλές δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε αυτό, από το μουσείο Φυσικής Ιστορίας της περιοχής (εκπαιδευτικές δραστηριότητες, διοργάνωση εκδηλώσεων και διεθνών συνεδρίων κ.τ.λ.). Το παράδειγμα αυτό αποδεικνύει τις θετικές επιδράσεις του γεωτουρισμού στην περιφερειακή αναπτυξιακή διαδικασία (αύξηση εισοδημάτων, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, συγκράτηση του πληθυσμού, προσέλκυση επιστημονικού ενδιαφέροντος).

Η ανάπτυξη του γεωτουρισμού απαιτεί τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών (ενημερωτικά περίπτερα, σήμανση διαδρομών, δημιουργία κέντρων περιβαλλοντικής ενημέρωσης-εκπαίδευσης κ.τ.λ.) καθώς και παραγωγή γεωτουριστικών προϊόντων (ενημερωτικοί οδηγοί, αναμνηστικά είδη κ.τ.λ.). Για την ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων σχετικά με το θέμα αυτό και τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών συστάθηκε το δίκτυο ευρωπαϊκών γεωπάρκων, στο οποίο συμμετέχει και η Ελλάδα.

(Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ-ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.12 ΟΡΕΙΝΟΣ- ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο ορεινός τουρισμός, ο οποίος παρουσιάζει και ορισμένες ομοιότητες με τον τουρισμό χειμερινών σπορ, δεν έχει χρονικούς περιορισμούς εκδήλωσης και αναφέρεται στο σύνολο των δραστηριοτήτων υπαίθριας αναψυχής και τουρισμού, που εκδηλώνεται σε ορεινές περιοχές των χωρών υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών που επιθυμούν να αναπτύξουν αυτής της μορφής τουρισμό.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων που δένουν με το φυσικό περιβάλλον και διαθέτουν όσο το δυνατόν περισσότερους συμπληρωματικούς χώρους, όπως εστιατόρια, μπαρ, καφετέριες, αίθουσες αναψυχής, κλπ. Οι περιοχές όπου αναπτύσσονται τέτοιες δραστηριότητες, θα πρέπει να εξυπηρετούνται συγκοινωνιακά όσον το δυνατόν πληρέστερα και καλύτερα.

(Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ-ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.13 ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ

Χιονοδρομικός τουρισμός είναι η εναλλακτική μορφή τουρισμού κατά τη διάρκεια της οποίας η κύρια δραστηριότητα των τουριστών είναι οι χιονοδρομίες. Τις τελευταίες

δεκαετίες, η χιονοδρομία και το άθλημα του σκι έγιναν εξαιρετικά δημοφιλή στην Ελλάδα. Σήμερα, στο ηπειρωτικό τμήμα της χώρας λειτουργούν, συνολικά, 19 χιονοδρομικά κέντρα σύγχρονων προδιαγραφών, που αποτελούν σημαντικούς πόλους για την ανάπτυξη

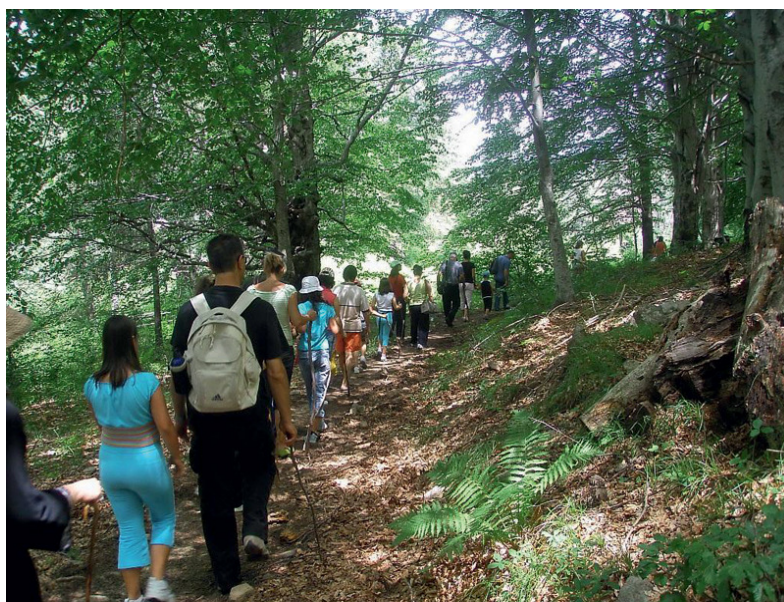
δραστηριοτήτων χειμερινού τουρισμού και είναι ιδιαίτερα προσφιλή τόσο στους Έλληνες, όσο και στους ξένους επισκέπτες της χώρας. Τουρισμός χειμερινών αθλημάτων (χιονοδρομικών ή παγοδρομικών) είναι η εναλλακτική μορφή τουρισμού κατά τη διάρκεια της οποίας η κύρια δραστηριότητα των τουριστών είναι η ενασχόλησή τους με τα χειμερινά

αθλήματα. Σαν χειμερινά αθλήματα εννοούνται τα χιονοδρομικά και παγοδρομικά αθλήματα, τα αθλήματα δηλαδή που διεξάγονται πάνω στο χιόνι ή στον πάγο. (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Α.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.14 ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο περιπατητικός τουρισμός ορίζεται ως η πραγματοποίηση τουριστικών δραστηριοτήτων, που αφορούν τη διενέργεια περιπατητικών εκδρομών διαμέσου περιοχών αξιόλογης αισθητικής, περιβαλλοντικής και πολιτιστικής αξίας. Η πεζοπορία σαν φυσική σωματική δραστηριότητα είναι συμφυής της ανθρώπινης σωματικής οντότητας, εύκολη στην εξάσκηση της και προσιτή σε όλους.

Η πεζοπορία γίνεται σε βατές λοφώδεις και ημιορεινές περιοχές με σκοπό την ήπια σωματική άθληση μέσα σε ένα παρθένο φυσικό περιβάλλον και με τη δυνατότητα περιήγησης και επίσκεψης αξιοθέατων περιοχών που βρίσκονται κοντά στα μονοπάτια της πεζοπορίας. Ο περιπατητικός τουρισμός αλληλοσυνδέεται σε πολλές περιπτώσεις με τον

οικοτουρισμό. Η βασική διαφορά των δύο έγκειται στο ότι ο οικοτουρισμός προϋποθέτει τη συμμετοχή του επισκέπτη για τη διατήρηση του τοπίου και της οικολογικής ισορροπίας, ενώ ο περιπατητικός τουρισμός όχι.

Η Ελλάδα άργησε να δημιουργήσει ολοκληρωμένο δίκτυο αυτοκινητοδρόμων,

πέραν των βασικών οδικών αρτηριών που διέσχιζαν τη χώρα. Μέχρι τότε, η επικοινωνία πραγματοποιούνταν, κυρίως, μέσω των μονοπατιών, τα οποία οι γεροντότεροι κάτοικοι των ορεινών χωριών αναφέρουν ακόμα σαν «δημοσιά» (δημόσιος, κεντρικός δρόμος), διότι γι' αυτούς αποτελούσε τη σημαντικότερη οδική πρόσβαση. Παρόλο που κάποια από τα παλιά μονοπάτια και τα πετρόκτιστα καλντερίμια, αληθινά έργα τέχνης, έχουν γίνει ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι, τα περισσότερα από αυτά ξεγλιστρούν ανάμεσα στους δρόμους και συνεχίζουν να υπάρχουν και να διατρέχουν βουνά, λόγγους και χαράδρες.

Έτσι, τα τελευταία χρόνια, με διάφορες χρηματοδοτήσεις και από ποικίλους φορείς (δήμους ορειβατικούς συλλόγους, ιδιώτες κ.α.) συντηρήθηκαν, αναβίωσαν και σηματοδοτήθηκαν μεγάλα τμήματά τους σε όλη την Ελλάδα, δημιουργώντας ένα ευρύ δίκτυο συνολικού μήκους, περίπου, 3.500 χλμ. Το κυριότερο τμήμα τους καταλαμβάνουν οι επεκτάσεις των Ευρωπαϊκών Μονοπατιών Μεγάλων Διαδρομών Ε4, Ε6 και κατηγορίας Ο (3.000 χλμ.), ενώ εκτός από αυτά έχουν διαμορφωθεί ακόμα 500 χλμ. μικρότερων μονοπατιών, που παρουσιάζουν εφάμιλλο ενδιαφέρον. (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Α.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

1.2.15 ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΣ- ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Τουρισμός υγείας είναι ο τουρισμός όπου οι τουρίστες συμμετέχουν σε προγράμματα υγείας ή σε προγράμματα που σχετίζονται με την υγεία. Τα προγράμματα υγείας είναι: διατήρησης, πρόληψης, θεραπείας, ανάρρωσης και αποκατάστασης της υγείας με σύγχρονες ιατρικές μεθόδους/ φυσικές μεθόδους και προγράμματα που σχετίζονται και επηρεάζουν την υγεία, όπως υγιεινής διαβίωσης, υγιεινής διατροφής, ενεργητικής άθλησης, ψυχικής ισορροπίας, ομορφιάς, αδυνατίσματος, κοινωνικής επανένταξης κτλ.

Ο τουρισμός υγείας περιλαμβάνει μερικότερες εναλλακτικές μορφές τουρισμού και συγκεκριμένα τις εξής:

- i. Θεραπευτικός τουρισμός
- ii. Ιαματικός τουρισμός
- iii. Τουρισμός φυσιοθεραπείας
- iv. Τουρισμός υγιεινής διαβίωσης
- v. Τουρισμός ομορφιάς
- vi. Θερμαλισμός ή θερμαλιστικός τουρισμός

Η φύση εκτός από τα σπάνια τοπία και τις ιδιαίτερες φυσικές ομορφίες «χάρισε» στην Ελλάδα και πηγές με σημαντικές θεραπευτικές ιδιότητες. Τα ιαματικά λουτρά αποτελούν μέρος του εθνικού πλούτου της χώρας, ενώ οι θεραπευτικές τους ιδιότητες ήταν γνωστές ήδη από τους αρχαίους χρόνους.

Οι ιαματικοί φυσικοί πόροι είναι διάσπαρτοι στην ελληνική επικράτεια,

ενώ τα νερά των συγκεκριμένων πηγών διαφέρουν από τα συνηθισμένα, είτε λόγω της υψηλής θερμοκρασίας είτε λόγω της παρουσίας σπάνιων δραστικών συστατικών. Τα νερά αυτά χαρακτηρίζονται ως μεταλλικά εξαιτίας της θερμοκρασίας ή της γενικής τους χημικής σύστασης. Εκτός από τις ψυχρές μεταλλικές πηγές υπάρχουν και οι θερμοπηγές με τις οποίες οικοδομήθηκε ένας κλάδος θεραπευτικής αγωγής, η ιαματική υδροθεραπεία (θερμαλισμός).

Η γεωγραφική κατανομή των πηγών δεν είναι τυχαία, καθώς συνδέεται είτε με τεκτονικά γεγονότα, όπως για παράδειγμα στις περιπτώσεις των πηγών του Καϊάφα, της Κυλλήνης και του Λαγκαδά, είτε με ηφαιστειακές δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα στις περιπτώσεις των πηγών των Μεθάνων, της Μήλου, της Λέσβου, της Σαμοθράκης και της Λήμνου.

Η υδροθεραπεία είναι ιδιαίτερα σημαντική για την αντιμετώπιση πολλαπλών παθήσεων, όπως είναι τα αρθρικά και οι ρευματοπάθειες και διακρίνεται σε δύο είδη:

- ✚ **την εσωτερική**, η οποία περιλαμβάνει την ποσιθεραπεία (πόση ιαματικών νερών), εισπνοθεραπεία (εισπνοή των αερίων ή των σταγονιδίων των μεταλλικών νερών) και τις πλύσεις (στομαχικές, ρινικές, γυναικολογικές)
- ✚ **την εξωτερική**, η οποία περιλαμβάνει τα λουτρά, τις καταιονήσεις (για ορισμένο χρόνο το σώμα δέχεται το θερμομεταλλικό νερό, που έρχεται με ψηλή ή χαμηλή πίεση), τις υδρομαλάξεις (το σώμα δέχεται την πίεση του νερού), την υδροκινησιοθεραπεία (συνδυασμός λουτροθεραπείας και κινησιοθεραπείας, όσο το σώμα βρίσκεται στο νερό) και την πηλοθεραπεία (εφαρμογή πηλού, που έχει «ωριμάσει» σε σημεία του σώματος με διάφορες παθήσεις).

1.2.16 ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο οινοτουρισμός είναι το είδος του τουρισμού που ο σκοπός του περιλαμβάνει τη γεύση, την κατανάλωση ή την αγορά του κρασιού από το μέρος παραγωγής του ή κοντά σε κείνο το μέρος. Η διαφορά του οινοτουρισμού με τα άλλα είδη του εναλλακτικού τουρισμού και του αγροτουρισμού, είναι πως ο οινοτουρισμός αποτελείται από επισκέψεις σε αμπελώνες, οινοποιείες, όπου ο τουρίστας μπορεί να γευθεί κρασιά, ή και ακόμη να πάρει μέρος στη συγκομιδή των σταφυλιών.

Ο οινοτουρισμός είναι μια σχετικά νέα μορφή τουρισμού. Η ιστορία του ποικίλει από περιοχή σε περιοχή. Σε μέρη όπως η περιοχή Napa Valley AVA (στην Καλιφόρνια) ο οινοτουρισμός παρουσίασε σημαντική ανάπτυξη μετά από συντονισμένη προσπάθεια διαφήμισης και προώθησης, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή το 1975. Περαιτέρω ώθηση δόθηκε το 1976 μετά από διαγωνισμό κρασιού που έγινε στο Παρίσι (Paris Wine Tasting of 1976).

Άλλες περιοχές, όπως η Καταλονία της Ισπανίας έχουν αρχίσει να διαφημίζουν και να προωθούν τον οινοτουρισμό μόλις από τα μέσα της δεκαετίας του 2000, εστιάζοντας κυρίως στο ότι αποτελεί μια εναλλακτική μορφή τουρισμού για τις παραλίες για τις οποίες η Ισπανία είναι ευρέως γνωστή.

Υπήρξε επίσης μια τόνωση στο προφίλ του οινοτουρισμού μετά την κυκλοφορία της ταινίας με τίτλο "Sideways", στην οποία οι δύο κεντρικοί χαρακτήρες επισκέπτονται οινοποιεία στην περιοχή Σάντα Μπάρμπαρα της νότιας Καλιφόρνιας.

Η βιομηχανία γύρω από τον οινοτουρισμό έχει αυξηθεί σημαντικά κατά την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα. Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, 27 εκατομμύρια ταξιδιώτες ή το 17% των

Αμερικανών που κάνουν ταξίδια αναψυχής, έχουν ασχοληθεί με δραστηριότητες που σχετίζονται με τη μαγειρική και το κρασί. Στην Ιταλία το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε περίπου πέντε εκατομμύρια ταξιδιώτες, αποφέροντας έσοδα 2,5 δισεκατομμύριων ευρώ.

Οι περισσότερες επισκέψεις στα οινοποιεία πραγματοποιούνται είτε στο μέρος όπου παράγεται το κρασί ή κοντά στο χώρο αυτό. Οι επισκέπτες μαθαίνουν συνήθως την ιστορία του οινοποιείου, βλέπουν πώς φτιάχνεται το κρασί και στη συνέχεια δοκιμάζουν τα κρασιά. Σε ορισμένες περιοχές, διαμένουν σε ένα μικρό ξενώνα που παρέχεται από το οινοποιείο. Όμως, το πιο σημαντικό είναι ότι οι επισκέπτες αγοράζουν τα κρασιά από τις εγκαταστάσεις του οινοποιείου και έτσι συνεισφέρουν έως και στο 33% των ετήσιων πωλήσεών τους.

Οι πιο περίτεχνες διαδικασίες γευσιγνωσίας οίνου περιλαμβάνουν τεχνικές, όπως είναι οι οριζόντιες και κάθετες δοκιμές οίνου, καθώς και πλήρη γεύματα με στόχο την προβολή των κρασιών.

Καθώς αναπτύσσεται η βιομηχανία του οινοτουρισμού, έχουν προστεθεί επιπλέον δραστηριότητες κατά τις επισκέψεις, όπως είναι η βόλτα στον αμπελώνα με ηλεκτρικά υποβοηθούμενα ποδήλατα που ονομάζεται "burricleta".

1.2.17 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ

Τουρισμός περιπέτειας καλείται «η δραστηριότητα αναψυχής που λαμβάνει χώρα σε έναν ασυνήθιστο, εξωτικό, απομονωμένο ή δυσπρόσιτο προορισμό και χαρακτηρίζεται από έναν βαθμό ρίσκου και συγκίνησης για αυτόν που την πραγματοποιεί αλλά και από την ανάγκη για βαθύτερη γνώση του κόσμου και του ίδιου του ανθρώπου» (ΕΤΑ 2001:21)

Ανάλογα με τον βαθμό ρίσκου και το επίπεδο των ικανοτήτων που απαιτούνται για τέτοιου τύπου τουριστικές δραστηριότητες, αυτές διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: στον τουρισμό ήπιας περιπέτειας (soft adventure tourism) ο οποίος απαιτεί στοιχειώδεις δεξιότητες και εμπειρείας μικρό ρίσκο και στον τουρισμό ακραίας περιπέτειας (extreme ή hard adventure tourism) ο οποίος απαιτεί σημαντική εμπειρία, εξοικείωση με την φύση και τους κινδύνους της και καλή φυσική και πνευματική κατάσταση.

Ο τουρισμός περιπέτειας είναι μια νέα, συνεχώς αναπτυσσόμενη, μορφή τουρισμού που προσελκύει κυρίως κατοίκους των μεγαλουπόλεων με υψηλή οικονομική επιφάνεια, οι οποίοι αναζητούν μια διέξοδο από τους έντονους εργασιακούς ρυθμούς, το στρες και την ρουτίνα που αντιμετωπίζουν στην πόλη. Εντάσσεται στο λειτουργικό πλαίσιο των αθλητικών δραστηριοτήτων με επαγγελματικό ή ερασιτεχνικό χαρακτήρα που ενεργοποιούν την τουριστική δραστηριότητα

και δεν σχετίζεται με τα μεγάλα αθλητικά γεγονότα που λαμβάνουν χώρα σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Η συνεχιζόμενη ικανοποίηση των επισκεπτών από τις εμπειρίες τους εδραιώνεται και παράλληλα ενισχύει την μελλοντική ζήτηση για αυτά τα αθλητικά / τουριστικά προϊόντα. Ένα μοντέλο αξιολόγησης της εμπειρίας από τον τουρισμό περιπέτειας χρησιμοποιήθηκε πρόσφατα για να αναπτύξει το σκεπτικό και να αξιοποιήσει τις ευαισθησίες (ψυχολογική κατάσταση) των συμμετεχόντων στις δραστηριότητες ψυχαγωγίας του τουρισμού περιπέτειας. Καθώς τα σπορ περιπέτειας επιδρούν σε διάφορα στάδια, στην ψυχολογία του ατόμου, μπορούμε να τα διακρίνουμε ως εξής:

- ✚ Το πρώτο στάδιο αφορά στο χρονικό διάστημα πριν από την εξάσκηση κάποιου σπορ περιπέτειας.
- ✚ Το δεύτερο στάδιο αφορά στην διάρκεια του σπορ
- ✚ Το τρίτο στάδιο αφορά στο χρονικό διάστημα μετά την εξάσκηση του σπορ. Σχηματικά τα παραπάνω στάδια , μπορούμε να τα παρουσιάσουμε ως εξής:
Τουρισμός περιπέτειας.

Το ψυχολογικό πλαίσιο αξιολόγησης

1. Πριν από την περιπέτεια : Αναμενόμενα από την περιπέτεια (π.χ τραυματισμός, ασφάλεια, καθοδήγηση)

2. Κατά τη διάρκεια της περιπέτειας: Εμπειρία της περιπέτειας (π.χ αμφίδρομη επίδραση του κινδύνου και αποτελέσματος σε κάποιο ιδιαίτερο σημείο της πρόκλησης)

3. Μετά την περιπέτεια : Αποτελέσματα (π.χ ικανοποίηση, ολοκλήρωση)

(Πηγή: "Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ", ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΑ- ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ- ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011)

1.2.18 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο πολιτιστικός τουρισμός σχετίζεται με την επίσκεψη σε ένα τόπο με στόχο την επαφή με τα πολιτιστικά στοιχεία αυτού (αρχαιολογικά, βυζαντινά, κλασικά ή νεότερα μνημεία, ιστορία, τέχνες, λαογραφία κτλ.). Συνήθως δεν εμφανίζεται μόνος του, εκτός των περιπτώσεων εκπαιδευτικών εκδρομών σχολείων, αλλά πραγματοποιείται συμπληρωματικά με κάποιο άλλο είδος τουρισμού, προσφέροντας γνώση και ποικιλία στο τουριστικό προϊόν.

Ο πολιτιστικός τουρισμός αποτελεί ένα από τα παλαιότερα και δημοφιλέστερα είδη τουρισμού. Από τους περασμένους αιώνες άτομα ή ομάδες περιηγητών, αναζητώντας τη γνώση, την εμπειρία, την προσωπική ανακάλυψη, πραγματοποιούσαν ταξίδια σε τόπους με αρχαιολογικό, ιστορικό, λαογραφικό ή θρησκευτικό ενδιαφέρον, σε μέρη με διαφορετικό πολιτισμό και εθνολογικές ιδιομορφίες.

Ο πολιτιστικός τουρισμός προσφέρει ευκαιρίες για πολιτιστική εμπειρία, προσφέρει την περιήγηση στη

φυσική, καλλιτεχνική και πνευματική κληρονομιά μίας περιοχής καθώς και στη σημερινή δημιουργία. Επίσης, περιλαμβάνει τη συμμετοχή σε δραστηριότητες είτε παθητικές, όπως παρακολούθηση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων (μουσικών συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων κ.ά.), επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, περιηγήσεις σε πολιτιστικές διαδρομές, είτε ενεργητικές, όπως εκμάθηση τοπικής μαγειρικής, τέχνης ή συμμετοχή σε λαογραφικές δραστηριότητες. Μία άλλη σημαντική παράμετρος που χαρακτηρίζει αυτή την μορφή τουρισμού, είναι η στενή και ουσιαστική επαφή που αποκτούν οι επισκέπτες με τον τοπικό πληθυσμό, τα ήθη και τις παραδόσεις του, σε συνδυασμό με τα πολιτισμικά δρώμενα στην περιοχή.

- Αρχαιολογικοί χώροι

Πυκνό πλέγμα αρχαιολογικών χώρων καλύπτει ολόκληρη την ελληνική επικράτεια.

Μετά τη δημιουργία του νέου ελληνικού κράτους άρχισε να εκδηλώνεται αυξημένο ενδιαφέρον για την ανάδειξη της εθνικής κληρονομιάς. Ανασκαφική δραστηριότητα

παρουσιάστηκε ήδη από το δεύτερο μισό του 19ου αι. τόσο από την ελληνική Αρχαιολογική Υπηρεσία όσο και από τις ξένες αρχαιολογικές Σχολές (Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή, Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο). Την εποχή αυτή βέβαια το ενδιαφέρον στρεφόταν κυρίως προς τις θέσεις των κλασικών χρόνων.

Έτσι οι αποστολές των ξένων αρχαιολογικών σχολών ανάσκαψαν σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους, εντοπισμένους ήδη από καιρό (π.χ. Δελφούς και Δήλο η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή, Ολυμπία το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο). Από ελληνικής πλευράς, πρωτοπόρος υπήρξε ο Έφορος Αρχαιοτήτων Χρ. Τσουντας, ο οποίος ανέδειξε πολλές θέσεις των προϊστορικών και πρωτοϊστορικών χρόνων, ανασκάπτοντας στις Μυκήνες (ανάκτορο, θολωτοί και θαλαμοειδείς τάφοι), στις Κυκλάδες και στη Θεσσαλία (νεολιθικές ακρόπολεις Διμηνίου και Σέσκλου).

Σταδιακά το ενδιαφέρον των ερευνητών στράφηκε και σε άλλες περιόδους του ελληνικού πολιτισμού και από τις αρχές του 20ου αι. άρχισαν να ανασκάπτονται και θέσεις των προϊστορικών, πρωτοϊστορικών, ρωμαϊκών και βυζαντινών χρόνων. Παρά τη δραστηριότητα που αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του μεσοπόλεμου, μόνο μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου προχώρησαν ουσιαστικά οι ανασκαφικές έρευνες και κατέστη δυνατό

έπειτα από κατάλληλες εργασίες συντήρησης και αναστήλωσης να δημιουργηθούν οι πρώτοι οργανωμένοι αρχαιολογικοί χώροι.

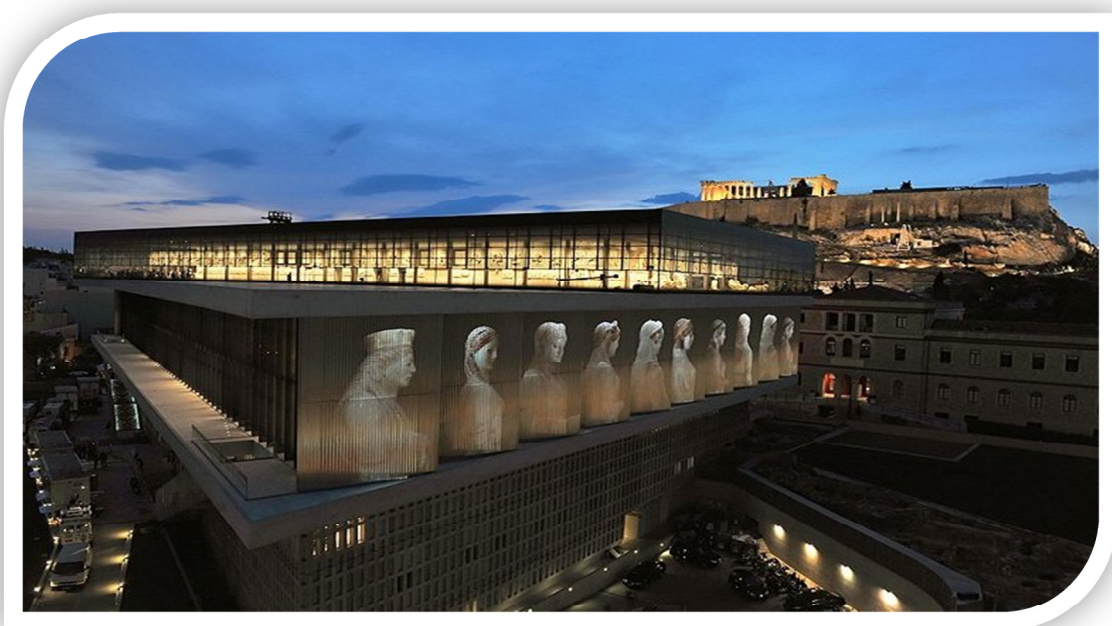
Η οργανωμένη και συστηματική αρχαιολογική δραστηριότητα κατά το β' μισό του 20ου αι. είχε ως αποτέλεσμα να αναδειχθούν και να καταστούν επισκέψιμοι για το κοινό αρχαιολογικοί χώροι, που καλύπτουν την περίοδο από την Παλαιολιθική εποχή έως τους νεώτερους χρόνους. Οι αρχαιολογικοί χώροι τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Πολιτισμού μέσω των κατά τόπους Εφορειών της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Λειτουργούν με βάση συγκεκριμένο ωράριο, χειμερινό ή θερινό, και για την είσοδο σε αυτούς απαιτείται η έκδοση εισιτηρίου.

- Μουσεία

Σε όλη τη χώρα λειτουργούν σήμερα περισσότερα από 200 κρατικά ή εποπτευόμενα από το Υπουργείο Πολιτισμού και 107 μη δημόσια μουσεία. Επισκεπτόμενοι τα μουσεία αυτά, έχετε την ευκαιρία να θαυμάσετε μοναδικά επιτεύγματα της τέχνης και της επιστήμης, όπως αναπτύχθηκαν στον ελληνικό χώρο για περισσότερα από 6.000 χρόνια.

Το σύνολο των ελληνικών μουσείων και συλλογών κατανέμονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Αρχαιολογικά Μουσεία και Συλλογές
- Βυζαντινά Μουσεία και Συλλογές
- Ιστορικά και Λαογραφικά Μουσεία
- Μουσεία Ελληνικής Τέχνης (αρχαίας, βυζαντινής, νεώτερης)
- Μουσεία Ασιατικής Τέχνης Εικαστικά Μουσεία και Πινακοθήκες
- Μουσεία Θεάτρου

- Μουσεία Κινηματογράφου και Φωτογραφίας
- Μουσεία Μουσικής
- Ναυτικά Μουσεία
- Μουσεία Φυσικής Ιστορίας
- Μουσεία Επιστήμης και Τεχνολογίας Κάστρα
 - Κάστρα:

Η ανάγκη φρούρησης και άμυνας των οικισμών οδήγησε στην κατασκευή οχυρώσεων, ήδη από τους προϊστορικούς χρόνους. Ακροπόλεις (όρος χρησιμοποιούμενος για τους προϊστορικούς και αρχαίους χρόνους) ή κάστρα (όρος χρησιμοποιούμενος για τους μεσαιωνικούς και νεώτερους χρόνους) κατασκευάζονταν ανάλογα με τις απαιτήσεις και τα ιστορικά δεδομένα κάθε εποχής. Πρόδρομες μορφές οχυρωμένων ακροπόλεων συναντώνται στον ελληνικό χώρο στους νεολιθικούς οικισμούς του Σέσκλου και του Διμηνίου της Θεσσαλίας (5η χιλιετία π.Χ. περίπου).

Οχυρωμένες ακροπόλεις, με εντυπωσιακή και μνημειώδη τοιχοδομία, εμφανίζονται κατά τους μυκηναϊκούς χρόνους (1600-1150 π.Χ. περίπου). Αποτελούσαν τον τόπο κατοικίας του ανώτατου άρχοντα και παράλληλα το διοικητικό, οικονομικό και θρησκευτικό κέντρο των μυκηναϊκών βασιλείων. Οι σημαντικότερες έχουν αποκαλυφθεί έως σήμερα σε Μυκήνες, Τίρυνθα, Θήβα, Γλα και Αθήνα. Την παράδοση των μυκηναϊκών ακολουθούν οι ακροπόλεις των αρχαίων ελληνικών πόλεων.

Καταλαμβάνουν κατά κανόνα την κορυφή φυσικά προστατευμένων λόφων και οχυρώνονται με τείχη.

Στο χώρο των ακροπόλεων αυτών κατασκευάζονται επί το πλείστον οικοδομήματα που σχετίζονται με τη λατρεία των θεών. Γύρω από αυτές εκτείνεται ο οικισμός (το άστυ), που συχνά περιβάλλεται με οχύρωση. Για τις ακροπόλεις των προαναφερόμενων περιόδων, δείτε τον κατάλογο των αρχαιολογικών χώρων της χώρας. Την παράδοση των αρχαίων ακροπόλεων ακολούθησαν τα κάστρα που κατασκευάστηκαν κατά τους μεσαιωνικούς και νεώτερους χρόνους. Σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα διαπιστώνεται συνεχιζόμενη κατοίκηση από τους αρχαίους έως τους νεώτερους χρόνους (π.χ. Ακρόπολη Αθήνας, Ακρόπολη Κορίνθου / Ακροκόρινθος).

Και τα κάστρα που προστάτευαν τις πολιτείες των βυζαντινών χρόνων κατασκευάζονταν σε κορυφές λόφων. Τα τείχη τους ακολουθούσαν τις ανωμαλίες του εδάφους, ενώ κατά διαστήματα προέβαλλαν από αυτά ορθογώνιοι ή στρογγυλοί πύργοι. Κάστρα όμοια με τα βυζαντινά έκτισαν και οι Φράγκοι στα εδάφη του ελληνικού χώρου που κατέλαβαν μετά το 1204. Πολλά φραγκικά κάστρα και πύργοι σώζονται στην Πελοπόννησο (τα πιο γνωστά στο Χλεμούτσι, την Καρύταινα, το Μιστρά και το Γεράκι).

Οι Οθωμανοί, μετά την κατάληψη και των τελευταίων βυζαντινών κέντρων στα μέσα του 15ου αι., δεν προχώρησαν στην κατασκευή νέων κάστρων. Αρκέστηκαν απλώς να

επισκευάσουν τα ήδη υπάρχοντα ή να κατασκευάσουν συμπληρωματικά έργα. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στα κάστρα που έκτισαν οι Βενετοί στις περιοχές του ελληνικού χώρου που κατέλαβαν κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους. Πρόκειται για έργα επιβλητικά, με επιμελημένη τοιχοποιία, μνημειώδεις πύλες και χαρακτηριστικό γλυπτό διάκοσμο, χτισμένα σε χαμηλούς λόφους ή πεδινές παραθαλάσσιες εκτάσεις.

Τα γνωστότερα ενετικά φρούρια βρίσκονται στην Κρήτη (Ηράκλειο, Χανιά, Ρέθυμνο), στην Κέρκυρα κ.α.

- Άλλα μνημεία

Εκτός από τα αρχαία, βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία και τους αρχαιολογικούς χώρους, σημαντικοί πόλοι έλξης για τους επισκέπτες είναι και τα ποικίλα κτίσματα διαφόρων χρήσεων και μορφών, που εξυπηρετούσαν σε άλλες εποχές τις πρακτικές, λειτουργικές και κοινωνικές ανάγκες των κατοίκων: γεφύρια, ανεμόμυλοι, περιστερεώνες, υδρόμυλοι, κρήνες, ηρώα και ανδριάντες, ιστορικά και δημόσιας χρήσης κτήρια, ακόμη και παλιά βιομηχανικά κτίσματα που σήμερα έχουν αλλάξει χρήση, σας περιμένουν να τα ανακαλύψετε και να τα θαυμάσετε.

- Εκδηλώσεις :

Η Ελλάδα είναι μια χώρα με εξαιρετικά πλούσια πολιτιστική παράδοση και λαϊκό πολιτισμό. Έτσι, ο επισκέπτης σ' αυτήν έχει πολλές ευκαιρίες να εμπλουτίσει το ταξίδι του, παρακολουθώντας τις πολυποίκιλες πολιτιστικές ή αθλητικές εκδηλώσεις, που πραγματοποιούνται σε κάθε περιοχή της χώρας, να συμμετάσχει στα δρώμενα, τα οποία συνδέονται με γοητευτικά έθιμα και να γνωρίσει άγνωστες αλλά ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες πτυχές της ελληνικής λαϊκής κληρονομιάς.

- Πολιτιστικές εκδηλώσεις - Φεστιβάλ

Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, κυρίως την καλοκαιρινή περίοδο, σε όλη τη χώρα πραγματοποιούνται εκατοντάδες πολιτιστικές εκδηλώσεις και διοργανώνονται δεκάδες μεγαλύτερα ή μικρότερα φεστιβάλ για όλες τις μορφές της τέχνης. Στο πρόγραμμα των εκδηλώσεων αυτών, εντάσσονται οι σημαντικότεροι Έλληνες και ξένοι καλλιτέχνες, που παρουσιάζουν έργα από ένα ευρύ φάσμα καλλιτεχνικής παραγωγής (κλασικής και σύγχρονης).

Μερικές από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του Ελληνικού Φεστιβάλ, το οποίο τους καλοκαιρινούς μήνες οργανώνει το Φεστιβάλ Αθηνών, το Φεστιβάλ Επιδαύρου (θέατρο) και το «Μουσικό Ιούλιο» (στην Επίδαυρο), που θεωρούνται από τα σπουδαιότερα καλλιτεχνικά φεστιβάλ της ευρωπαϊκής ηπείρου. Επίσης, ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, όπου υπάρχει μία από τις πλέον σύγχρονες αίθουσες συναυλιών στον κόσμο και στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες παραγωγές παρουσιάζει το χειμώνα, αλλά και κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, η Εθνική Λυρική Σκηνή (Ε.Λ.Σ.),

ενώ στο χώρο του θεάτρου, εκτός από τους ιδιωτικούς θιάσους και τα Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα, μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι παραστάσεις που ανεβάζουν οι δύο κρατικές σκηνές, το Εθνικό Θέατρο της Ελλάδας στην Αθήνα και το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος (Κ.Θ.Β.Ε.) στη Θεσσαλονίκη. Στο χώρο του κινηματογράφου,

πραγματοποιείται κάθε Νοέμβριο στη Θεσσαλονίκη το διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, που τα τελευταία χρόνια έχει αναδειχθεί ως ένα από τα σημαντικότερα περιφερειακά φεστιβάλ της Ευρώπης, ενώ για το βιβλίο διοργανώνεται κάθε χρόνο (Μάιο) η Διεθνής Έκθεση Βιβλίου στη Θεσσαλονίκη. (Πηγή: "Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ", ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΑ- ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ- ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: Επιπτώσεις ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού στην Ελλάδα

Ο εναλλακτικός τουρισμός προσδιορίζεται από εκείνες τις μορφές τουρισμού, οι οποίες συνδέονται με τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές κοινοτικές αξίες που επιτρέπουν τόσο στους «οικοδεσπότες» όσο και στους «φιλοξενούμενους» να υφίστανται τις θετικές αλληλεπιδράσεις και να μοιράζονται εμπειρίες. Είναι μία μορφή τουρισμού, η οποία δεν καταστρέφει το περιβάλλον και δεν επιφέρει τις αρνητικές επιπτώσεις που προκαλεί ο μαζικός τουρισμός στις περιοχές που αναπτύσσεται.

Θεωρείται μικρής κλίμακας ανάπτυξη του τουρισμού, που προέρχεται και οργανώνεται από τον τοπικό πληθυσμό ή τους τοπικούς φορείς. Ο τρόπος ανάπτυξης έχει αφενός λιγότερες αρνητικές επιπτώσεις κοινωνικές και πολιτιστικές και αφετέρου έχει μεγαλύτερες πιθανότητες ευνοϊκής αποδοχής από τον τοπικό πληθυσμό από ότι ο μαζικός τουρισμός.

2.1 Επιπτώσεις/ Οφέλη του εναλλακτικού τουρισμού για τους επιχειρηματίες, την τοπική κοινωνία και την εθνική οικονομία.

Οι θετικές επιδράσεις της ανάπτυξης των διαφόρων μορφών του εναλλακτικού τουρισμού στην Ελλάδα εντοπίζονται σε οικονομικό, κοινωνικό, πολιτισμικό, περιβαλλοντικό επίπεδο της χώρας. Σε επιχειρηματικό επίπεδο, ο εναλλακτικός τουρισμός συμβάλλει στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Αυτό είναι καθοριστικό για τις ευαίσθητες, από άποψη εργασίας, κοινωνικές ομάδες των νέων και των γυναικών.

Μπορεί να ενεργοποιήσει άμεσα θέσεις εργασίας μέσω ξενοδοχείων, εστιατορίων, πωλήσεων αναμνηστικών αντικειμένων αλλά και έμμεσα με την παροχή αγαθών και υπηρεσιών που χρειάζονται από τις επιχειρήσεις που σχετίζονται με τον εναλλακτικό τουρισμό. Ακόμα, αναπτύσσεται συνήθως από τον τοπικό πληθυσμό δημιουργώντας συμπληρωματικά εισοδήματα για τις οικογένειες και συγκρατώντας τον κόσμο στις εστίες του. Αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία στις περιοχές που αντιμετωπίζουν σημαντική πληθυσμιακή μείωση και δημογραφική γήρανση.

Η συμπληρωματικότητα του εισοδήματος αποτελεί θεμελιακό στοιχείο και εισάγει αυτομάτως την αναπτυξιακή και κοινωνική διάσταση στην έννοια «εναλλακτικός τουρισμός». Δεν αποτελεί τουριστική δραστηριότητα που θα υποκαταστήσει την ήδη υπάρχουσα απασχόληση του ντόπιου πληθυσμού, αλλά –αντιθέτως- είναι αυτός που θα την στηρίξει και θα την ενισχύσει. Αυτό σημαίνει μεγαλύτερο διαθέσιμο εισόδημα και βελτίωση των όρων ζωής. Η ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού συμβάλλει τα μέγιστα στην τοπική, περιφερειακή ανάπτυξη αφού η ύπαρξη του συντελεί στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, μέσω της δημιουργίας της απαραίτητης τουριστικής υποδομής ήπιας κλίμακας, η οποία εναρμονίζεται με το φυσικό περιβάλλον.

Αναπτυξιακά έργα υποδομής και ανωδομής, που πιθανά να καθυστερούσαν για μεγάλα χρονικά διαστήματα, υλοποιούνται εξαιτίας της τουριστικής ανάπτυξης. Σ' αυτά τα έργα περιλαμβάνονται βελτιώσεις σε θέματα υγιεινής και συγκοινωνιών, δίκτυα παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, παροχής τηλεπικοινωνιών, νέες αθλητικές και αναψυκτικές εγκαταστάσεις, εστιατόρια, δημόσιοι χώροι, καθώς και μία μαζική εισροή καλύτερης ποιότητας αγαθών και ειδών διατροφής.

Η περιφερειακή ανάπτυξη συνδυάζεται με την προστασία και την ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, δεν δρα ανταγωνιστικά προς τους φυσικούς πόρους. Αντίθετα, συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση τόσο των μόνιμων κατοίκων όσο και των επισκεπτών στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η επαφή του τουρίστα-επισκέπτη με τα οικοσυστήματα εντείνει την οικολογική συνείδηση και ευαισθητοποίηση με σκοπό την ενεργό συμμετοχή του στην προστασία της φύσης.

Η εκμετάλλευση του πλούτου της περιοχής γίνεται από τους ντόπιους επιχειρηματίες, που

δεν παραβλέπουν την πολιτιστική κληρονομιά. Έτσι δίνεται η ευκαιρία στην τοπική κοινωνία να αναπτύξει και να διατηρήσει τη λαογραφία, την τοπική αρχιτεκτονική, να αναβιώσει εργασίες και τέχνες ξεχασμένες για να παράγει παραδοσιακά προϊόντα, τοπικά έθιμα και να οργανώσει πολιτιστικές εκδηλώσεις. Όλα αυτά συντηρούν και δεν αλλοιώνουν το χαρακτήρα της περιοχής, αναδεικνύοντας τη διαφορετικότητα και την μοναδικότητα του κάθε τόπου. Θεωρητικά ο εναλλακτικός τουρισμός είναι ο τουρισμός που στην ιδανική περίπτωση

ισοκατανέμει τους τουρίστες και το σύνολο της τουριστικής δραστηριότητας σε όλους τους μήνες του έτους αμβλύνοντας έτσι το πρόβλημα της τουριστικής εποχικότητας και τη διαφοροποίηση των τουριστικών περιόδων, που ως γνωστόν, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του ελληνικού τουρισμού.

Αποτελεί λύση για την αποκέντρωση του τουριστικού κυκλώματος, καταργεί την τοπική και χρονική υπερσυγκέντρωση τουριστών, αλλά και για την μείωση του κοινωνικού κόστους ανάπτυξης του τουρισμού αστικών περιοχών που έχει επιφέρει ο μαζικός τουρισμός. Ακόμα, ο εναλλακτικός τουρισμός αποτελεί πηγή εσόδων για την ελληνική οικονομία. Οι κύριες θετικές οικονομικές επιδράσεις σχετίζονται με κέρδη συναλλάγματος και τις συνεισφορές στα κρατικά έσοδα. Οι τουριστικές δαπάνες, η εξαγωγή και εισαγωγή σχετιζόμενων αγαθών και υπηρεσιών επιφέρουν έσοδα στην οικονομία της Ελλάδας που φιλοξενεί τους τουρίστες. Άλλα κρατικά έσοδα από την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως άμεσες και έμμεσες εισφορές.

Στις άμεσες εισφορές περιλαμβάνονται οι φόροι σε εισοδήματα που προέρχονται από τουριστική απασχόληση, από τουριστικές επιχειρήσεις και από άμεσες χρεώσεις σε τουρίστες, όπως ο οικολογικός φόρος ή οι φόροι αναχώρησης. Οι έμμεσες εισφορές

προκύπτουν από φόρους και δασμούς σε αγαθά και υπηρεσίες προς τους τουρίστες, όπως για παράδειγμα φόρους για αναμνηστικά αντικείμενα, αλκοολούχα ποτά, εστιατόρια κ.λ.π. Τα ταξίδια φέρνουν τους ανθρώπους, διαφορετικών πολιτισμών, σε επαφή μεταξύ τους.

Λόγω του ιδιαίτερου χαρακτήρα του εναλλακτικού τουρισμού, μπορεί να δημιουργηθεί σιωπηρά ένα κλίμα κατανόησης ανάμεσα στους ανθρώπους και στους πολιτισμούς και να προωθηθούν πολιτιστικές ανταλλαγές ανάμεσα στους «φιλοξενούμενους» και τους «οικοδεσπότες». Με τον τρόπο αυτό, αυξάνονται οι πιθανότητες για τους ανθρώπους να αναπτύξουν αμοιβαία συμπάθεια και κατανόηση και να μειωθούν οι προκαταλήψεις. Έτσι, ο εναλλακτικός τουρισμός λειτουργεί κι αυτός ως μέσο για τη διατήρηση της ειρήνης. (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Δ.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

2.2 Επιπτώσεις/Οφέλη για τον τουρίστα-επισκέπτη του εναλλακτικού τουρισμού.

Ο εναλλακτικός τουρισμός αποτελεί ένα συνεχώς αναπτυσσόμενο είδος τουρισμού στην Ελλάδα και ασκεί μεγάλη γοητεία ιδιαίτερα στους κατοίκους των μεγαλουπόλεων. Οι δύσκολες συνθήκες ζωής των μεγάλων πόλεων δημιουργούν στους ανθρώπους έντονη επιθυμία να βρεθούν κοντά στην φύση για να απολαύσουν την γαλήνη, την ησυχία αλλά και το διαφορετικό τρόπο ζωής που τους.

Ο επισκέπτης αποφεύγει τον συνωστισμό, το θόρυβο, την αισχροκέρδεια των ανεπτυγμένων και ήδη κορεσμένων τουριστικών περιοχών με στόχο την ψυχολογική του ικανοποίηση και να περάσει ένα ευχάριστο «διάλειμμα» από το άγχος, το στρες και τους έντονους και γρήγορους ρυθμούς της πόλης. Κυρίως όμως μπορεί να χαρεί τη ζεστή ανθρώπινη «φιλοξενία» και την αυθόρμητη καλοσυνάτη συμπεριφορά των κατοίκων του τόπου προορισμού. Έρχεται σε γνωριμία με τα τοπικά ήθη και έθιμα, τα πολιτισμικά στοιχεία και τα αυθεντικά χαρακτηριστικά του τόπου που επισκέπτεται.

Ο τουρίστας έρχεται σε στενή επαφή με το περιβάλλον και με δραστηριότητες, στις οποίες μπορεί να συμμετέχει, να ψυχαγωγηθεί, να αθληθεί και νιώσει τη χαρά της περιήγησης, της γνώσης και της ανακάλυψης.

Τέτοιες δραστηριότητες μπορεί να είναι:

- ✚ Αγροτικές δραστηριότητες, όπως μάζεμα ελιάς, μανιταριών
- ✚ Οικοτουρισμό, όπως παρατήρηση φυτών και ζώων, υγροβιότοπων
- ✚ Αθλητικές δραστηριότητες, όπως ποδηλασία, ιππασία, τένις
- ✚ Πολιτιστικές δραστηριότητες, όπως παρακολούθηση φεστιβάλ, επίσκεψη σε αρχαιολογικούς χώρους, μοναστήρια
- ✚ Μαθήματα, όπως αργαλειού, παραδοσιακής μαγειρικής

Ο εναλλακτικός τουρισμός απευθύνεται και σε άτομα, τα οποία δεν έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν στον εαυτό τους τις διακοπές που επιθυμούν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί τόσο ο κοινωνικός τουρισμός όσο και ο τουρισμός υγείας. Άτομα που ανήκουν σε χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα, άτομα με ειδικές ανάγκες καθώς και άτομα της τρίτης ηλικίας μπορούν να απολαύσουν ένα τουριστικό πακέτο διακοπών. (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Α.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

2.3 Δυσμενείς επιπτώσεις του εναλλακτικού τουρισμού.

Όταν η ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού δεν είναι συμβατή με τις αρχές της αειφορικής διαχείρισης έχει δυσμενείς επιπτώσεις στο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Στην περίπτωση αυτή, οι επιπτώσεις αναφέρονται:

- Στην άναρχη και υπέρμετρη ανάπτυξη του σε βάρος της φέρουσας ικανότητας της περιοχής, που προκαλεί υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος των περιοχών.
- Στον κίνδυνο ανάπτυξης του τουρισμού στις περιφερειακές περιοχές εις βάρος της ζωής της υπαίθρου. Στην πράξη έχει παρατηρηθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις εγκαταλείπονται, για παράδειγμα οι αγροτικές εργασίες προς χάριν ενός μεγαλύτερου βραχυχρόνιου τουριστικού κέρδους.
- Στην αλλοίωση του πολιτισμικού χαρακτήρα των περιοχών, στις περιπτώσεις που ο εναλλακτικός τουρισμός ακολουθήσει τα γνωστά αναπτυξιακά τουριστικά «πρότυπα» των περασμένων δεκαετιών (πρότυπα του μαζικού τουρισμού).
- Στον κίνδυνο αλλοίωσης οικοσυστημάτων, υδροβιότοπων και γενικά οικολογικά ευαίσθητων περιοχών.
- Στον κίνδυνο υπερσυγκέντρωσης τουριστών-επισκεπτών σε μία περιοχή με δυσμενή αποτελέσματα, όπως ρύπανση του περιβάλλοντος (γη, νερό, ατμόσφαιρα), ηχορύπανση.
- Στην αύξηση της εγκληματικότητας, σε μερικές περιπτώσεις παρατηρούνται τέτοια φαινόμενα, συνήθως κλοπές, εξαιτίας της τουριστικής ανάπτυξης σε μία περιοχή κι αυτό γιατί οι τουρίστες συγκριτικά με τους κατοίκους είναι άτομα με υψηλότερο οικονομικό επίπεδο.

Κάθε τουριστική ανάπτυξη πρέπει να επιτυγχάνει το σημείο ισορροπίας, ανάμεσα στις ανάγκες και παροχές των επισκεπτών και του οφέλους των ατόμων που αναπτύσσουν τον εναλλακτικό τουρισμό και να γίνεται σύμφωνα με τις αρχές της αειφορίας (όχι υπερσυγκεντρώσεις). Κάθε μορφή βιομηχανοποίησης κυρίως από τους τουριστικούς επιχειρηματίες, οι οποίοι ενδιαφέρονται μόνο για το κέρδος κι όχι για την «σωστή» ανάπτυξή του και η εμπορευματοποίηση των προϊόντων οδηγούν στον εκφυλισμό του εναλλακτικού τουρισμού.

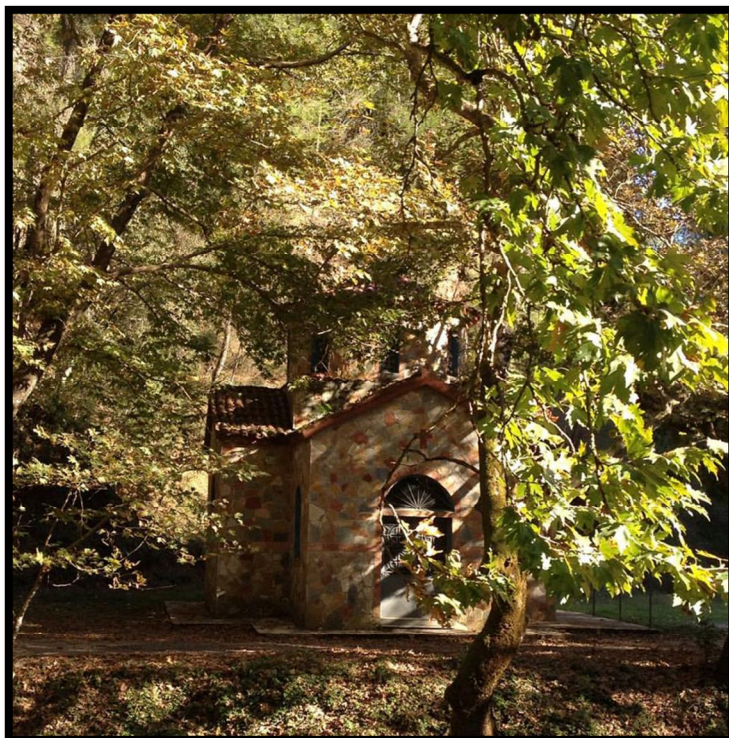
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: Προοπτικές εξέλιξης του εναλλακτικού τουρισμού στην Ελλάδα.

3.1 Ελλάδα: η ιδανική χώρα για την ανάπτυξη και εξέλιξη του εναλλακτικού τουρισμού

Η αύξηση της τουριστικής κίνησης, εξαρτάται κυρίως από τρεις παράγοντες:

- α) την καλή οικονομία των χωρών προέλευσης,
- β) την παγκόσμια ηρεμία, αλλά και την ηρεμία στις σχέσεις μεταξύ των κρατών και
- γ) το φυσικό, δομημένο και πολιτιστικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής.

Το πιο βασικό όμως είναι το περιβάλλον με την ευρεία έννοια της χώρας προορισμού και εδώ μπορούμε να πούμε ότι η Ελλάδα διαθέτει πολλές περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, εθνικούς δρυμούς, αισθητικά δάση, σπάνια βιοποικιλότητα, άριστες κλιματολογικές συνθήκες και μια ανεξάντλητη αρχαιολογική και πολιτιστική κληρονομιά. Κατά συνέπεια πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στα έργα υποδομής ώστε να αναδειχτεί το τουριστικό προϊόν. (Πηγή: «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ- ΤΖΙΦΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Σ.Α.Ο. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, 2006)

Κεφάλαιο 4ο: Γενικό εννοιολογικό πλαίσιο και ιστορική επισκόπηση του αγροτουρισμού

4.1 Αγροτουρισμός

Ο Αγροτουρισμός είναι μια ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριότητας στον αγροτικό χώρο, η οποία έχει ως στόχους:

- Να συμβάλει ώστε ο επισκέπτης να γνωρίσει τις αγροτικές περιοχές, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και την καθημερινή ζωή των κατοίκων, τα πολιτισμικά στοιχεία και τα αυθεντικά χαρακτηριστικά του χώρου αυτού.
- Να φέρει τον επισκέπτη σε επαφή με τη φύση καθώς και με τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο, στις οποίες θα μπορεί να συμμετέχει, να ψυχαγωγηθεί και να νιώσει τη χαρά της περιήγησης, της γνώσης και της ανακάλυψης.
- Να κινητοποιήσει τις παραγωγικές, πολιτισμικές και αναπτυξιακές δυνάμεις του τόπου, συμβάλλοντας έτσι στην αειφόρο περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Ο σωστά σχεδιασμένος και καλά οργανωμένος αγροτουρισμός έχει καταδειχθεί ότι αποτελεί ένα από τα αποτελεσματικότερα εργαλεία για τη μακροπρόθεσμη διατήρηση της ταυτότητας ενός τόπου. Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι σε αυτής της μορφής την τουριστική ανάπτυξη το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μιας περιοχής αποτελούν πλέον τα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά που στηρίζονται στην διατήρηση και ανάδειξη των τοπικών ιδιαιτεροτήτων της.

Σε επιχειρηματικό επίπεδο, ο αγροτουρισμός αποτελεί τον συνδυασμό του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα με τον τριτογενή. Δηλαδή της παραγωγής γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων και της μεταποίησης, με την παροχή υπηρεσιών και τον τουρισμό. Κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργεί, στηρίζει και τονώνει την τοπική αγορά, παρέχοντας νέες θέσεις εργασίας, ένα συμπληρωματικό εισόδημα στις αγροτικές οικογένειες και συγκρατώντας τον πληθυσμό στην ύπαιθρο.

Οι κατηγορίες των επιχειρήσεων που εντάσσονται στον αγροτουρισμό είναι επιγραμματικά οι παρακάτω:

- Αγροτουριστικά καταλύματα
- Πρατήρια / Εκθετήρια αγροτουριστικών προϊόντων
- Αγροτουριστικά κέντρα εστίασης και αναψυχής
- Τουριστικά γραφεία που αναλαμβάνουν τη διοργάνωση ή την υλοποίηση προγραμμάτων υπαίθριων δραστηριοτήτων και περιηγήσεων οικοτουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος
- Αγροκτήματα
- Επιχειρήσεις παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων
- Εργαστήρια λαϊκής τέχνης

Τέλος, σε ότι αφορά τον επισκέπτη, ο αγροτουρισμός αποτελεί μια διαδικασία που προωθεί μια μορφή ταξιδιού με σεβασμό προς το περιβάλλον και την παράδοση, βασισμένη στην γνωριμία του με την τοπική κουλτούρα, ιστορία και καθημερινότητα. Μια συνολική εμπειρία κατά την οποία ο επισκέπτης έρχεται σε επαφή με τον ντόπιο τρόπο ζωής και συνδυάζει την αναψυχή με την ενημέρωση και ευαισθητοποίησή του για κοινωνικά, ιστορικά, περιβαλλοντικά και άλλα θέματα της εκάστοτε περιοχής.

(Πηγή: «ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ», ΣΑΡΚΙΣΙΑΝ Β. ΜΕΛΙΝΑ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2013")

4.1.1 Η εμφάνιση και εξέλιξη του Αγροτουρισμού

Η σύγχρονη περίοδος του Αγροτουρισμού ξεκινά τη δεκαετία 1960 στις ΗΠΑ ,τότε ο Αγροτουρισμός εμφανίστηκε σαν οργανωμένη εναλλακτική μορφή τουρισμού και η τουριστική δραστηριότητα που παρουσιάστηκε ονομάστηκε "Farm and Ranch hospitality" με τις παραλλαγές του Γεωργικού Τουρισμού (Farm/ranch based Tourism) και του Αγροτικού Τουρισμού (Hotel / resort based Tourism). Από τότε και έως σήμερα ο Αγροτουρισμός εξελίχτηκε ,οργανώθηκε και πήρε τη μορφή της συγκροτημένης και ξεχωριστής συνώνυμης εναλλακτικής μορφής τουρισμού. Οι αγροτουριστικές επιχειρήσεις έχουν δημιουργήσει ένα ισχυρό κύκλωμα ,οι αγροτουριστικές υποδομές βελτιώθηκαν και ενισχυθήκαν, αυξήθηκε η αγροτουριστική πελατεία και τα αγροτουριστικά προϊόντα .

Στην Ελλάδα το ενδιαφέρον για τον Αγροτουρισμό ξεκίνησε σχετικά αργά το 1983, όταν ο ΕΟΤ, συνέστησε ένα διύπηρεσιακό όργανο για τη μελέτη αυτής της μορφής τουρισμού και καθόρισε το θεσμικό πλαίσιο της ανάπτυξης της. Ο αριθμός των αγροτουριστών σήμερα έχει αυξηθεί και ένα μεγάλο ποσοστό των Αμερικανών, Αυστραλών, Αυστριακών και Γερμανών επιλεγούν ετησίως την Ύπαιθρο για τουριστικό προορισμό . Την επιλογή αυτή διευκολύνει η δυνατότητα που υπάρχει σήμερα για κύριες και δευτέρες διακοπές επιπλέον τα στατιστικά δεδομένα και οι συγκριτικές μελέτες δείχνουν ότι για τις δευτέρες διακοπές προτιμάτε συνήθως Ύπαιθρος. Σήμερα η ζωή στα μεγάλα αστικά κέντρα δημιουργεί μια τάση για επιστροφή στη φύση κυρίως τις αγροτικές περιοχές και έτσι ο Αγροτουρισμός ενδυναμώνεται συνεχώς ενώ οι αγροτουριστικοί προορισμοί μπορούν να υποστηρίξουν μεγαλύτερη αύξηση της τουριστικής κίνησης . Οι διαφόρων μορφών αγροτουριστικές μονάδες ήδη λειτουργούν. (Πηγή: "Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ,ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ .ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ :Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΚΑΖΑΝΤΖΙΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ , ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ,2014)

4.1.2 Η έννοια του Αγροτουρισμού

Ένας πρώτος ορισμός του αγροτουρισμού είναι ο εξής :Ως Αγροτουρισμός μπορεί να οριστεί εκείνη η δραστηριότητα που αναπτύσσεται στον αγροτικό χώρο από αγρότες κατά κύριο επάγγελμα και που είναι μόνιμοι κάτοικοι μιας περιοχής και έχουν ως κύριο σκοπό την ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος και της τοπικής οικονομίας με εκμετάλλευση τουριστικών καταλυμάτων ,την τροφοδοσία των τουριστικών μικρομάγαζων με τοπικά προϊόντα και την ανάπτυξη άλλων δραστηριοτήτων συμπληρωματικών του τουρισμού .

Ο όρος agrotourism της διεθνούς βιβλιογραφίας εμφανίζεται με δυο μορφές :

- Η μορφή εκείνη του Αγροτουρισμού που είναι γνωστή ως «FARM HOUSE HOLIDAYS» και περιλαμβάνει υποδοχή και φιλοξενία τουριστών σε αγροκτήματα, όπου οι φιλοξενοούμενοι συμμετέχουν στη ζωή των αγροτών και τις διαφορές αγροτικές δραστηριότητες της υπαίθρου. Αυτή η μορφή αγροτουρισμού είναι πιο διαδεδομένη σε χώρες στις οποίες η έννοια «αγρόκτημα" είναι συνυφασμένη με τη μεγάλη γεωργική εκμετάλλευση όπως η Αυστρία, η Ολλανδία ,η Γερμανία και οι ΗΠΑ .
- Η μορφή BED AND BREAKFAST , αυτή σχετίζεται με τη δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων και ενοικιαζόμενων δωματίων σε εξωαστικούς μικροσυννοικισμούς και τη φιλοξενία τουριστών σ' αυτά .Η μορφή αυτή αγροτουρισμού εμφανίζεται σε χώρες όπως η Γαλλία, Βρετανία, η Ιρλανδία, η Ελλάδα , η Ιταλία. Οι αγροτικές περιοχές στις χώρες αυτές χαρακτηρίζονται από σχετικά μικρότερη έκταση της γεωργικής εκμετάλλευσης και επομένως εμφανίζουν αδυναμία εφαρμογής του Αγροτουρισμού της μορφής «FARM HOUSE HOLIDAYS».

Η μορφή φιλοξενίας τουριστών σε αγροτουριστικά καταλύματα, τύπου BED AND BREAKFAST ,βάση των ιδιαιτερότητες του ελληνικού αγροτικού χώρου ,φαίνεται να είναι η επικρατέστερη για τα ελληνικά δεδομένα μιας και προσεγγίζει καλύτερη την υπάρχουσα κατάσταση στην ελληνική αγροτική ύπαιθρο. Η εκτίμηση αυτή στηρίζεται στη συγκριτική αντιπαράθεση ποσοτικών κυρίως μεγεθών ,μέγεθος εκμετάλλευσης, έκταση του

«αγροκτήματος» κ.α ,που φαίνεται τελικά να χαρακτηρίζουν τις συνθήκες και προϋποθέσεις εφαρμογής αυτού ή του άλλου τύπου αγροτουριστικής ανάπτυξης. Το αποτέλεσμα που απορρέει από αυτή τη σύγκριση αυτή, είναι ότι ο ελληνικός αγροτικός τομέας, δεν δύναται να αφομοιώσει προγράμματα που αποσκοπούν στη μεγάλη γεωργική εκμετάλλευση ,δηλαδή η δομή της ελληνικής αγροτικής περιφέρειας υποδεικνύει τις μικρές οικογενειακές μονάδες, όπου η απασχόληση εξαντλείται μέσα στο όρια των μελών της αγροτικής οικογένειας. Οπότε, η εφαρμογή αγροτουριστικού προγράμματος της πρώτης μορφής «FARM HOUSE HOLIDAYS» εκ των πραγμάτων δεν είναι εφαρμόσιμη βάση της ελληνικής πραγματικότητας .

Συμφώνα με τα παραπάνω που αναλύθηκαν, η ελληνική πρακτική και η σχετική με το θέμα βιβλιογραφία, συνοψίζουν μια καταρχήν εννοιολογική οριοθέτηση του όρου «Αγροτουρισμός» ως εξής:

«Είναι εκείνη η τουριστική δραστηριότητα που αναπτύσσεται σε χώρο μη αστικό από τους απασχολούμενους κύρια στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα και ειδικότερα σε οικογενειακής ή συνεταιριστικής μορφής μικρές τουριστικές μονάδες

παροχής αγαθών και υπηρεσιών, με σκοπό την ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος και της τοπικής οικονομίας, τόσο από την εκμετάλλευση των τουριστικών καταλυμάτων (ενοικιαζόμενα δωμάτια, pension, ξενώνες, kampings) όσο και από την τροφοδοσία των τουριστικών μονάδων με προϊόντα τοπικής παραγωγής γεωργικών συνεταιρισμών».

(Πηγή: «ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ», ΣΑΡΚΙΣΙΑΝ Β. ΜΕΛΙΝΑ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2013")

4.1.3 Μορφές και δραστηριότητες του Αγροτουρισμού

Οι κυρίαρχες μορφές αγροτουρισμού σε διεθνές επίπεδο είναι οι διακοπές σε αγροκτήματα και οι διακοπές σε αγροτικά καταλύματα (αγροικίες) που βρίσκονται μέσα στον αγροτικό οικισμό. Η Ελλάδα με τη μεγάλη οικιστική της διασπορά, με την πολυνησιακή της συγκρότηση, με την αποκεντρωμένη μνημειακή της τοπογραφία, με το εναλλασσόμενο τοπίο, με τις μορφολογικές της αντιθέσεις και με τις διαφοροποιημένες κλιματολογικές της συνθήκες, συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις για ανάπτυξη μιας πλατιάς κλίμακας μορφών αγροτουρισμού.

Οι μορφές αυτές μπορούν να καταταχθούν σε δυο κατηγορίες:

- Αμιγής αγροτουρισμός, όπου οι φιλοξενούμενοι πέρα από τον κύριο προορισμό τους

(διακοπές – ανάπαυση), ασχολούνται είτε με αγροτικές εργασίες κατά κανόνα στο αγρόκτημα (περιποίηση ζώων, άρμεγμα, τυροκομία, θερισμός, τρυγητός, λιομάζωμα, οπωροκηπευτική, μελισσοκομία, κτλ.), είτε και πολλές φορές παράλληλα με ψυχαγωγικές δραστηριότητες, όπως αυτές που τους προσφέρει το περιβάλλον της αγροτικής περιοχής (κολύμπι, ψάρεμα, πεζοπορία, ορειβασία, κνήγι, ιππασία, κτλ.).

- Σύνθετος αγροτουρισμός, όπου οι τουρίστες, πέρα από τις παραπάνω δραστηριότητες, που μπορούν να αναπτύξουν περιθωριακά, ικανοποιούν επίσης και κάποιες προσωπικές ανάγκες τους, που εξειδικεύουν τον αγροτουρισμό της περιοχής, όπως για παράδειγμα τουρισμός υγείας, αθλητισμού, φυσιολατρίας, θρησκείας, πολιτισμού

Κύριες μορφές αμιγή αγροτουρισμού στην Ελλάδα

- Αγροτουρισμός σε χωριά ιδιαίτερου φυσικού κάλους (ορεινά και μη) που προσελκύουν τους επισκέπτες, αξιοποιώντας την ομορφιά της τοποθεσίας τους.
- Αγροτουρισμός σε νησιωτικές ή παραλιακές περιοχές οι οποίες αξιοποιούν κυρίως τους θερινούς μήνες τον ήλιο και τη θάλασσα.

- Αγροτουρισμός σε παραδοσιακούς οικισμούς οι οποίοι έχουν να αναδείξουν μια ξεχωριστή αρχιτεκτονική που προσελκύει τον κάτοικο των τιμμεντένιων αστικών κέντρων.
- Αγροτουρισμός κοντά σε προστατευόμενες περιοχές, όπως εθνικούς δρυμούς και υδροβιότοπους οι οποίες εκτός από φυσικό κάλλος, αναλαμβάνουν να εμπλουτίσουν τις γνώσεις των επισκεπτών σε θέματα οικολογίας.
- Αγροτουρισμός σε καταλύματα συνεταιριστικής μορφής, όπου τα μέλη των συνεταιρισμών, κυρίως γυναίκες προσφέρουν προϊόντα δικής τους ή τοπικής παραγωγής και αυθεντική φιλοξενία.

Κύριες μορφές σύνθετου αγροτουρισμού στην Ελλάδα

- Αγροτουρισμός σε περιοχές με ιαματικές πηγές, γνωστές ως λουτροπόλεις, όπου σε ειδικά υδροθεραπευτήρια οι τουρίστες υπόκεινται σε κάποιες θεραπευτικές αγωγές, σε ένα συνδυασμό αποτοξίνωσης και σωματικής χαλάρωσης.
- Αγροτουρισμός σε ορεινά χωριά στην περιοχή των οποίων λειτουργεί οργανωμένο χιονοδρομικό κέντρο, που αποτελεί το στοιχείο έλξης των τουριστών.
- Αγροτουρισμός σε αγροτικές περιοχές με αθλητικές εγκαταστάσεις, όπου προσφέρονται όλες οι δυνατότητες για ανάπαυση και άθληση.
- Αγροτουρισμός σε κατασκηνωτικούς χώρους (camping), που βρίσκονται στον περίγυρο αγροτικών οικισμών με τους οποίους συνδέονται οικονομικά κοινωνικά και πολιτισμικά.
- Αγροτουρισμός για παιδιά μικρής ηλικίας, που πραγματοποιείται σε παιδικές κατασκηνώσεις με αθλητικές εγκαταστάσεις, πλήρη φιλοξενία και προσφορά μορφωτικού, ψυχαγωγικού προγράμματος.
- Αγροτουρισμός σε κέντρα διερχομένων τουριστών που βρίσκονται σε ειδικούς κόμβους και δέχονται περαστικούς για να τους προσφέρουν φιλοξενία
- Αγροτουρισμός σε αγροτικές περιοχές όπου υπάρχουν πολιτιστικά ενδιαφέροντα. Οι διακοπές στις περιοχές αυτές συνδέονται με πνευματικές ενασχολήσεις.

Όλες οι παραπάνω μορφές αγροτουρισμού στην Ελλάδα εντοπίζονται σε αγροτικές περιοχές, οι τύποι των καταλυμάτων είναι κυρίως δωμάτια εντός της οικίας της αγροτικής οικογένειας ή καταλύματα που αποτελούν προέκταση της κατοικίας, είτε τέλος ανεξάρτητα της οικίας δωμάτια, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ανεξαρτησία της ιδιωτικής ζωής των κατοίκων και των επισκεπτών.

Επιπλέον, ο αγροτουρίστας δεν αναζητά τις παθητικές διακοπές. Η παραμονή στην ύπαιθρο μπορεί να εμπλουτισθεί με ποικίλες δραστηριότητες, με τα λεγόμενα «σπορ κοντά στη φύση» ή «σπορ περιπέτειας». Ένα ορμητικό ποτάμι μπορεί να είναι μια θαυμάσια ευκαιρία για την διοργάνωση αθλημάτων όπως το “ράφτινγκ” ή τα “κανώ”, επίσης το Trekking, η ορειβασία, το ποδήλατο ή η κατάβαση βουνού, η τοξοβολία, η ιππασία και γενικά όλες οι μορφές δραστηριοτήτων, που συνδυάζουν τον τουρισμό περιπέτειας με την ενεργή συμμετοχή και δράση στη φύση, μπορούν να συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του αγροτουριστικού «πακέτου»

Ιδιαίτερη θέση όμως κατέχουν στον αγροτουρισμό οι δραστηριότητες που αξιοποιούν τα πολιτιστικά, θρησκευτικά, λαογραφικά, αρχιτεκτονικά και γαστρονομικά στοιχεία της περιοχής. Έτσι η αξιοποίηση για την δυνατότητα επίσκεψης και ξενάγησης σε παλιά μοναστήρια, εκκλησίες, γεφύρια, οινοποιεία, τυροκομεία, εργαστήρια χειροτεχνίας, η συμμετοχή σε πανηγύρια και τοπικές γιορτές, στο μάζεμα της ελιάς ή του τρύγου, ακόμα και τα μαθήματα τοπικής κουζίνας, όλα μπορούν να προσδώσουν στον Αγροτουρισμό την ξεχωριστή τοπική ταυτότητα και να τον αναδείξουν σε μοναδικό προϊόν

Στον Αγροτουρισμό είναι σαφές πως αναζητάμε την αυθεντικότητα και την μοναδικότητα σε κάθε της μορφή και έκφραση. Η Ελλάδα διαθέτει μια σημαντική και αξιόλογη ποικιλομορφία στα ιδιαίτερα τοπικά χαρακτηριστικά, που την κάνουν μια χώρα μοναδική. Βασισμένη σε αυτό μπορεί να αναδείξει αυτή την πολυμορφία χωρίς να υπάρχει λόγος να υιοθετεί αντιγραφές και να ομογενοποιεί το προϊόν του Αγροτουρισμού.

Επίσης, στην Ελλάδα υπάρχει ένα ανεκμετάλλευτο δυναμικό που μπορεί να δημιουργήσει ένα εξειδικευμένο μοντέλο Αγροτουρισμού για κάθε περιοχή. Δεν υπάρχει λοιπόν κανένας τρόπος να μιμείται αντίστοιχα μοντέλα άλλα ούτε και να εφαρμόζει ένα συγκεκριμένο μοντέλο Αγροτουρισμού σε μια ενιαία κλίμακα. Είτε πρόκειται για καταλύματα, είτε για

επιχειρήσεις ή για όποιες δραστηριότητες Αγροτουρισμού, η διαφορά έγκειται στο να ανακαλύψουμε τα μοναδικά, πρωτότυπα στοιχεία της κάθε περιοχής, τους πόρους που κανείς ακόμα δεν έχει αναδείξει ή δεν έχει σκεφθεί να αξιοποιήσει. Όσο πιο πρωτότυπα, τόσο καλύτερα αναδεικνύουμε τον Αγροτουρισμό στην ιδιαίτερη και ποιοτική μορφή του.

Η φαντασία και η έρευνα παίζουν μεγάλη σημασία σε αυτή την

προσπάθεια. Η αναβίωση των παραδόσεων του τόπου, τα ξεχασμένα έθιμα ή τα μουσικά ακούσματα, οι αρχιτεκτονικές τάσεις, οι παλιές τέχνες, τα μνημεία που σκέπασε ο χρόνος, η συμβολή των ηλικιωμένων να θυμηθούν παλιές συνήθειες, ιστορίες, ίχνη, μονοπάτια, συνταγές, παρασκευή ποτών.

Τα πάντα στον Αγροτουρισμό έχουν σημασία και μόνο οι ντόπιοι μπορούν να τα εντοπίσουν και να τα αναδείξουν. Η χώρα έχει το μοναδικό προνόμιο να διαθέτει ανεξάντλητους πόρους που διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή, σπάνια φυσική ομορφιά, ιστορία, παράδοση, γαστρονομία, αρχιτεκτονική, παραδοσιακές τέχνες, μουσική παράδοση, πολιτισμό, θρησκευτικά μνημεία, χωριά, παραδοσιακούς οικισμούς, βιότοπους, υγροβιότοπους, χλωρίδα και πανίδα, θρύλους, παραδόσεις, τοπικές γιορτές, πανηγύρια, θάλασσες, δάση, βουνά, μονοπάτια, φαράγγια, όλα σχηματίζουν ένα σπάνιο μωσαϊκό, ένα πολύχρωμο καλειδοσκόπιο παραστάσεων, εικόνων και εμπειριών δημιουργώντας έναν τόπο ευλογημένο.

Το πλεονέκτημα είναι πως, η Ελλάδα απ' άκρη σ' άκρη διαφέρει. Είναι μια χώρα με μοναδικότητα και ανομοιογένεια κι αυτό στον Αγροτουρισμό δίνει το πλεονέκτημα ανάδειξης αυτής της μοναδικότητας

Επίσης, η γαστρονομία είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ποιοτικής και ολοκληρωμένης παροχής του Αγροτουρισμού. Το φαγητό το οποίο προσφέρεται στις περιπτώσεις αυτές, πρέπει πάντα να είναι καλής ποιότητας, ικανής ποσότητας και ποικιλίας, φτιαγμένο με τοπικά προϊόντα και παραδοσιακές συνταγές.

Η παροχή δεν πρέπει να μπερδεύεται ποτέ με προϊόντα που μπορεί κανείς να βρει στην ευρεία κατανάλωση. Για παράδειγμα, ο κάτοικος της πόλης επιθυμεί να έχει στο πρωινό του φρέσκο ζυμωτό ψωμί και όχι συσκευασμένες φρυγανιές, μυρωδάτο σπιτικό γλυκό και όχι αγορασμένο από το σούπερ μάρκετ. Οι νοστιμιές του τόπου, οι παλιές συνταγές της γιαγιάς, τα προϊόντα που φτιάχνονται από απλά φυσικά, φρέσκα υλικά και μας θυμίζουν τη ζεστασιά του οικογενειακού τραπέζιού, όλα όσα λησμονήσαμε με τον τρόπο ζωής της πόλης αποτελούν τον σύμμαχο μας στην επιτυχία του Αγροτουρισμού.

Όταν μπορούμε αν ενισχύσουμε τα προϊόντα, με αυτά της πιστοποιημένης βιολογικής καλλιέργειας, τότε προωθούμε ακόμα περισσότερο την ποιότητα στις παροχές μας. Παράλληλα είναι γεγονός ότι οι περισσότεροι επισκέπτες που γεύονται τα εδέσματα και τα γευστικά προϊόντα ενός τόπου, επιθυμούν να αγοράσουν φεύγοντας αυτά που τους αρέσουν, ακόμα και να τα παραγγέλνουν τακτικά .

Η φιλοσοφία του αγροτουρισμού όπως έχει ειπωθεί και πιο πάνω βασίζεται στη διαπροσωπική, άμεση και ανθρώπινη σχέση μεταξύ του κατοίκου της υπαίθρου και του ταξιδευτή ο οποίος σύντομα γίνεται ο φιλοξενούμενος, ο φίλος.

Στην Ελλάδα, η αξιόλογη γεωφυσική ποικιλομορφία, οι ανεξάντλητοι φυσικοί πόροι, τα ιδιαίτερα τοπικά χαρακτηριστικά και η παράδοση, συνθέτουν ένα σπάνιο μωσαϊκό παραστάσεων, εικόνων και εμπειριών δημιουργώντας έναν τόπο ευλογημένο. Εδώ, οι λάτρεις του αυθεντικού, του ανεξερευνήτου, του ανεπιτήδευτου τουρισμού μπορούν να απολαύσουν ότι απλόχερα προσφέρει η φύση. Στην ελληνική ύπαιθρο, οι αγροτικές ασχολίες δίνουν τον τόνο και σας «προσκαλούν» να συμμετάσχετε ενεργά σε ένα σύνολο δραστηριοτήτων, συνδυάζοντας το πάντρεμα του μόχθου με την απόλαυση.

Ο κάθε αγροτουρίστας μπορεί να βοηθήσει στο μάζεμα της ελιάς και της μεταφοράς σε κάποιο παραδοσιακό ελαιοτριβείο για την παραγωγή του πολύτιμου ελαιόλαδο. Μετά το άλεσμα μπορείτε να πάρετε , εν είδει αμοιβής, μια ποσότητα λαδιού ή ακόμη και να γεμίσει με το φρέσκο ελαιόλαδο μπουκάλια που θα φέρουν την προσωπική σας ετικέτα.

Η διαδικασία του τρύγου και του πατήματος των σταφυλιών για την παραγωγή κρασιού ή τσίπουρου, η συγκομιδή εποχιακών φρούτων, βοτάνων, οπωροκηπευτικών, μανιταριών και κάθε λογής καρπών (κάστανα, καρύδια κ.λπ.), το θέρισμα και η μελισσοκομία είναι δραστηριότητες που θα σας γεμίσουν με ανεπανάληπτες εμπειρίες. Επιπλέον, κατά τη διαμονή σε μια φάρμα έχετε τη δυνατότητα να βοηθήσετε στη φροντίδα των ζώων (βοσκή, άρμεγμα, καθαριότητα) και σε τυροκομικές δραστηριότητες για την παραγωγή φρέσκου γιαουρτιού και τυριού.

Επιπροσθέτως, στους αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς, που δραστηριοποιούνται σε πάρα πολλές περιοχές, μπορεί ο αγροτουρίστας να παρακολουθήσει μαθήματα μαγειρικής και

ζαχαροπλαστικής για να φτιάξετε με τις «συνταγές της γιαγιάς» μαρμελάδες, λικέρ, κομπόστες, γλυκά του κουταλιού, ζυμωτό ψωμί, φρέσκα ζυμαρικά, πίτες και ότι προστάζει η ντόπια κουζίνα .

Τέλος μια επίσκεψή σε ένα εργαστήριο χειροτεχνίας ή κεραμικής θα σας γεμίσει με όμορφες εικόνες αλλά και ιδέες για δώρα και αγορές. Σ' ένα παραδοσιακό οινοποιείο μέσα από γευστικές δοκιμές, θα μυηθείτε στα μυστικά του κρασιού: τις ποικιλίες, το άρωμα, το χρώμα, τη γεύση. (Πηγή: «ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ», ΣΑΡΚΙΣΙΑΝ Β. ΜΕΛΙΝΑ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2013")

4.1.4 Οι βασικές αρχές και στόχοι του Αγροτουρισμού

Η έννοια του αγροτουρισμού συνδέεται με κάποιες βασικές αρχές:

- Προώθηση της ποιότητας,
- Σεβασμός της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Προστασία του περιβάλλοντος.

Θεωρεί τις ανθρώπινες σχέσεις ως ένα από τους κυριότερους παράγοντες που συμβάλλουν στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της κάθε περιοχής και προσφέρει ένα γενικότερο πλαίσιο υποστήριξης με προσφορά οικολογική και ανθρωπιστική. Ο αγροτουρισμός δεν περιορίζεται μόνο στην παροχή «κλίνης και στέγης» που συνήθως είναι κατάλληλα διαμορφωμένη σε σπίτια παραδοσιακής αρχιτεκτονικής ή στην παροχή σπιτιών που διαθέτουν έναν αξιόλογο τοπικό χαρακτήρα, αλλά περιλαμβάνει και μικρές μονάδες παραγωγής, όπως πρατήρια διάθεσης ειδών λαϊκής τέχνης, οικοτεχνίες, χειροτεχνίες, μανάδες άθλησης – σπορ, οργανωμένα κέντρα εκπαίδευσης και παροχής ειδικών υπηρεσιών, ταβέρνες, εστιατόρια, παραδοσιακά καφενεία, αναβίωσης παραδοσιακών πολιτιστικών εθίμων κλπ.

Ως εκ τούτου, ο αγροτουρισμός, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, μπορεί να αποτελέσει μια κατάλληλη στρατηγική για την τοπική ανάπτυξη και να συμβάλει στην ενδογενή ολοκληρωμένη ανάπτυξη που δένει αρμονικά με τις άλλες οικονομικές δραστηριότητες κάθε περιοχής και να αποτελέσει ουσιαστική αναπτυξιακή παράμετρο στα προγράμματα τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης (Αγροτουρισμός και Άλλες Μορφές Εναλλακτικού Τουρισμού).

Με αφορμή τη δεύτερη ανάγκη ο αγροτουρισμός αποτελεί μια πραγματική σημαντική μορφή τουριστικής ανάπτυξης που στοχεύει:

Στο συνδυασμό συνεργασίας των τριών τομέων της παραγωγής μιας χώρας (πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς).

Στην περιφερειακή ανάπτυξη, αφού η ύπαρξή του αποτελεί σημαντικό λόγο δημιουργίας αναπτυξιακών έργων υποδομής.

Στην ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών και οικολογικών επιβαρύνσεων.

Στην άνοδο του οικονομικού επιπέδου των περιοχών αυτών και στη συμπλήρωση του εισοδήματος των κατοίκων καθώς και στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας του αγροτικού πληθυσμού.

Στη διασφάλιση και στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, έχοντας συγχρόνως θετική επίδραση στη συγκράτηση των πληθυσμών στον τόπο κατοικίας. Παράλληλα με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας επιβιώνουν συχνά επαγγέλματα που τείνουν να εκλείψουν και τέτοια στη χώρα μας θεωρούνται αυτά που σχετίζονται με χειρονακτικές τέχνες, όπως η ξυλογλυπτική, η αργυροχρυσοχοΐα, η κεραμική, η υφαντική.

Στη βελτίωση και διάθεση των τοπικών και γεωργικών προϊόντων καθώς και στη γνωριμία τους με το κοινό.

Στη διατήρηση, την προβολή και την αξιοποίηση της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Στη γνωριμία με τη φύση και ψυχολογική ικανοποίηση και ανάταση του τουρίστα από την επαφή του με αυτή.

Στην ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού με την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε περιοχές που μέχρι σήμερα παρέμεναν αναξιοποίητες, ενώ στη πραγματικότητα διαθέτουν δυναμική ανάπτυξης.

Ουσιαστικά, ο αγροτουρισμός συμβάλλει ώστε ο επισκέπτης να γνωρίσει τις αγροτικές περιοχές, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, τη παραδοσιακή κουζίνα και τη καθημερινή ζωή των κατοίκων, τα πολιτισμικά στοιχεία και τα αυθεντικά χαρακτηριστικά του χώρου αυτού. Επιπλέον, ο αγροτουρισμός θα φέρει τον επισκέπτη σε επαφή με τη φύση καθώς και με τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο, στις οποίες θα μπορεί να συμμετέχει, να ψυχαγωγηθεί και να νιώσει τη χαρά της περιήγησης, της γνώσης και της ανακάλυψης. Τέλος, θα κινητοποιήσει τις παραγωγικές, πολιτισμικές και αναπτυξιακές δυνάμεις του τόπου συμβάλλοντας έτσι στην αειφόρο περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου. (Πηγή: «ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ», ΣΑΡΚΙΣΙΑΝ Β. ΜΕΛΙΝΑ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2013")

4.1.5 Το προφίλ του αγροτουρίστα- Εκπαίδευση υπευθύνων

Ποιο είναι το κοινό που επιλέγει τον αγροτουρισμό; Ποιες είναι οι προτιμήσεις και τα κίνητρα των ανθρώπων, που η διαμονή στη φύση και η επιστροφή σε έναν τρόπο ζωής πιο ήρεμο και παραδοσιακό τους συγκινεί τόσο ώστε, να αντιπροσωπεύουν ένα ολόκληρο τμήμα της αγοράς;

Οι αγροτουρίστες αναζητούν ξεκούραση, χαλάρωση σε ένα ήρεμο περιβάλλον, σε μια προσπάθεια να αποκοπούν προσωρινά από την αστική τους καθημερινότητα. Επισζητούν την

επαφή με την φύση, προκειμένου να γνωρίσουν τόσο την αγροτική ζωή όσο και τους αγρότες, τους ντόπιους που θα τους μνήσουν σε ένα διαφορετικό και άγνωστο για πολλούς από αυτούς τρόπο ζωής. Θέλουν να απολαύσουν την αυθεντικότητα της επαρχιακής ζωής, την ανεπιτήδευτη φιλοξενία, την καθαρότητα του τοπίου και την καθαριότητα του περιβάλλοντος, τα παραδοσιακά, σπιτικά εδέσματα, να γίνουν κοινωνοί σε μια ζωή που έχει να τους πει πολλά για το κοντινό παρελθόν τους.

Οι τουρίστες αυτοί θεωρούνται πολυταξιδεμένοι και έμπειροι. Είναι άτομα που έχουν ήδη γευθεί τους τουριστικούς προορισμούς με την μορφή του μαζικού τουρισμού και κορεσμένοι από το συγκεκριμένο πρότυπο, αναζητούν στον προορισμό μια νέα διάσταση, εντυφώνοντας στην πολιτιστική και φυσιολατρική του υπόσταση αλλά και στην δυνατότητα για ανθρώπινη επαφή και επικοινωνία.

Οι αγροτουρίστες ανήκουν σε ένα ευρύ ηλικιακό φάσμα. Σε χώρες της Ευρώπης που ο αγροτουρισμός έχει παράδοση δεκαετιών, αποτελεί έναν τρόπο ζωής ο οποίος απευθύνεται σε όλη την οικογένεια και διεκδικεί το ήμισυ των ετήσιων οικογενειακών διακοπών. Τα νεότερα άτομα είναι αυτά που προτιμούν να συνδυάζουν το πακέτο αγροτουρισμού με «σπορ περιπέτειας», ενώ οι μεγαλύτεροι με πιο ήπιες δραστηριότητες, με περιηγήσεις πολιτιστικού, θρησκευτικού, λαογραφικού κλπ. περιεχομένου.

Από τα σπουδαιότερα όμως χαρακτηριστικά που διακρίνουν τα άτομα που επιλέγουν τον αγροτουρισμό είναι το υψηλό οικονομικό αλλά και μορφωτικό τους επίπεδο. Τα άτομα αυτά θεωρούνται ότι έχουν αυξημένη οικολογική συνείδηση, πολυποίκιλα ενδιαφέροντα, διάθεση για μόρφωση και πολιτιστική προσέγγιση.

Δεν παρασύρονται από τον μιμητισμό και τα πρότυπα της καταναλωτικής κοινωνίας, είναι εκλεπτυσμένοι και με υψηλές απαιτήσεις ως προς την ποιότητα και το επίπεδο των υπηρεσιών που τους παρέχονται. Σε όλο τον κόσμο ο αγροτουρίστας θεωρείται ποιοτικός, υψηλών προδιαγραφών και σημαντικής αγοραστικής δύναμης. Ξέρει ακριβώς τι ζητάει και δεν αρκείται σε καταστάσεις που δεν τον ικανοποιούν .

Στην Ελλάδα ο αγροτουρισμός όλο και περισσότερο εμφανίζει τα χαρακτηριστικά επιχειρηματικών δραστηριοτήτων άλλων οικονομικών κλάδων και τις απαιτούμενες θεωρήσεις για την τεχνολογία και την αστάθεια της αγοράς. Εκτός από το προφίλ του αγροτουρίστα που παρουσιάστηκε και πιο πάνω δεν απαιτεί μόνο τεχνικές γνώσεις αλλά και οργανωτικές δεξιότητες.

Οι παραδοσιακές μέθοδοι μεταφοράς των γεωργικών πρακτικών από γενιά σε γενιά δεν επαρκούν για την υποστήριξη της διοίκησης των αγροτικών επιχειρήσεων και απαιτούν την συμβολή δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων εφαρμογών και υποστήριξης. Για να μπορέσει ο Έλληνας αγρότης να αντεπεξέλθει στις αλλαγές αυτές και να μπορέσει να αυξήσει τα κέρδη του πρέπει να βρει διεξόδους σε νέες εναλλακτικές μορφές απασχόλησης, όπως οι βιοκαλλιέργειες και ο αγροτουρισμός. Σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια και επιλογή των αγροτών να ασχοληθούν με αυτούς τους δύο τομείς έχει η εκπαίδευση και η πληροφόρηση που προσφέρονται στα θέματα αυτά .

Από το 1993 περίπου και μετά, τα Κ.Ε.Γ.Ε. (Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης) και στη συνέχεια ο Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. (Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης) “ΔΗΜΗΤΡΑ” πραγματοποιούν αποκλειστικά τις εκπαιδεύσεις που απαιτεί η λειτουργία των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων για:

- τους νέους αγρότες
- τους διαδόχους των γεωργών που παίρνουν πρόωρη συνταξιοδότηση
- τους αγρότες που έχουν πάρει επιδότηση για σχέδια βελτίωσης αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Για τις παραπάνω κατηγορίες η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική, αμειβόμενη και οι προδιαγραφές της καθορίζονται από τους αντίστοιχους Κανονισμούς και το Υπουργείο Γεωργίας. Ο πληθυσμός των νέων αγροτών αποτελείται από άτομα ηλικίας έως και 40 ετών οι περισσότεροι από τους οποίους έχουν σε μικρό βαθμό ασχοληθεί με την γεωργία. Ένα σημαντικό μέρος αυτών επέλεξε να ενταχθεί στο πρόγραμμα για τους νέους αγρότες μετά από ανεπιτυχείς προσπάθειες εύρεσης κάποιας άλλης εργασίας. Για τα άτομα αυτά η απασχόληση με την γεωργία σηματοδοτεί την αποτυχία ένταξής του σε κάποιο άλλο εργασιακό χώρο και όχι συνειδητή επιλογή.

Για το λόγο αυτό το ενδιαφέρον να καταρτισθούν σε γεωργικά θέματα είναι ελάχιστο. Από την άλλη όμως υπάρχει ένα μικρό ποσοστό νέων αγροτών που αντιμετωπίζουν την ενασχόλησή τους με την γεωργία ως το μελλοντικό επάγγελμά τους και ενδιαφέρονται για θέματα αγροτικής πολιτικής και για κατάρτιση, που θα τους βοηθήσουν να βελτιώσουν τις γεωργικές καλλιέργειές τους και να αυξήσουν τα έσοδά τους.

Οι διάδοχοι των γεωργών που μπαίνουν στην πρόωρη συνταξιοδότηση αποτελούν μία ακόμη κατηγορία στην οποία η εκπαίδευση είναι απαραίτητη και παρουσιάζει μεγάλη ανομοιογένεια. Για κάποιους από αυτούς η επιλογή του επαγγέλματος είναι συνειδητή ενώ οι περισσότεροι μπαίνουν στο πρόγραμμα για τα οικονομικά οφέλη που θα αποκομίσουν.

Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την εκπαίδευση εντοπίζεται στους γεωργούς που έχουν υποβάλλει και υλοποιούν σχέδια βελτίωσης των αγροτικών τους εκμεταλλεύσεων. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν συνειδητοί παραγωγοί που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν γνώσεις που πιθανόν θα τους βοηθήσουν να εξασφαλίσουν καλύτερα αποτελέσματα από την επένδυσή τους και να εξασφαλίσουν την βιωσιμότητά της εκμετάλλευσής τους. Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι υπάρχει μεγάλη ανομοιογένεια στα κριτήρια τα οποία οδήγησαν τους εκπαιδευόμενους στην απόφαση να ενταχθούν σε κάποιο πρόγραμμα.

Η ανομοιογένεια αυτή έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχει διαφορά και στον τρόπο που τα άτομα αυτά αντιμετωπίζουν την εκπαίδευση και στην συμπεριφορά που επιδεικνύουν κατά την διάρκεια της εκπαίδευσης. Το γεγονός αυτό δυσχεραίνει το έργο των εκπαιδευτών αλλά και αυτών που πραγματικά αναζητούν νέες λύσεις και γνώσεις που θα υποστηρίξουν την δουλειά τους. Πρέπει να γίνει αποδεκτό από όλους τους φορείς που εμπλέκονται με την εκπαίδευση και κατάρτιση των αγροτών, ότι οι αγρότες δεν έρχονται στην εκπαίδευση για να μάθουν να καλλιεργούν αλλά να μάθουν να διαχειρίζονται αποδοτικότερα την γεωργική τους εκμετάλλευση.

Η έλλειψη γνώσεων και πληροφόρησης εντοπίζεται κυρίως στον τομέα της οικονομικοτεχνικής διαχείρισης της εκμετάλλευσής τους. Ο σημερινός Έλληνας δεν είναι σε θέση να κατανοήσει έννοιες όπως απόσβεση, ακαθάριστη πρόσδοδος κ.λπ., πόσο μάλλον να υπολογίσει τα μεγέθη αυτά αγρότης.

Παράλληλα, οι αγρότες δυσκολεύονται να αντιληφθούν την περιγραφή των τεχνικών χαρακτηριστικών των μηχανημάτων, τι είδους μηχανήματα απαιτούνται ανάλογα με την

καλλιέργεια, ποιο προϊόν έχει την καλύτερη σχέση ποιότητας και τιμής κ.λπ. ιδιαίτερο πρόβλημα παρουσιάζεται στον τομέα των προμηθειών όπου ο παραγωγός βρίσκεται στο «έλεος» των εμπόρων.

Οι παραπάνω ελλείψεις συνδυάζονται και με την έλλειψη επαρκών γνώσεων και εργαλείων ανάλυσης των τάσεων στην αγορά αγροτικών προϊόντων, του περιεχομένου και του τρόπου διαμόρφωσης της αγροτικής πολιτικής και των προδιαγραφών και απαιτήσεων των προγραμμάτων της Ε.Ε.

Τέλος, ένας κρίσιμος τομέας στον οποίο υπάρχει έλλειψη ενημέρωσης είναι αυτός των περιβαλλοντικών προβλημάτων που δημιουργούνται από αλόγιστη χρήση εισροών και κακή διαχείριση των φυσικών πόρων, αλλά και των επιπτώσεων αυτών στην απόδοση του εδάφους και των καλλιεργειών.

Η ζήτηση επομένως σε ενημέρωση και εκπαίδευση σε θέματα αγροτικής πολιτικής και νέων τρόπων αγροτικής καλλιέργειας είναι μεγάλη ιδίως μεταξύ των νέων που συνειδητά επιλέγουν την ενασχόλησή τους με την γεωργία.

Σύμφωνα με την μελέτη που εκπονήθηκε από το Ινστιτούτο Αστικής και Αγροτικής Κοινωνιολογίας του Ε.Κ.Κ.Ε.(Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών) το 2000, η γεωργική εκπαίδευση θα πρέπει να απευθυνθεί σε τέσσερις διακριτές κατηγορίες απασχολούμενων με την γεωργία:

- Οι κατά συνείδηση επαγγελματίες γεωργοί που κατέχουν βιώσιμες εκμεταλλεύσεις.
- Οι νέοι άνδρες του αγροτικού χώρου που βρίσκονται στο στάδιο στροφής προς τον αγροτικό τομέα.
- Οι νέες γυναίκες των αγροτικών περιοχών.
- Οι απασχολούμενοι ή κάτοχοι αγροτικών εκμεταλλεύσεων μη βιώσιμων στο πλαίσιο του εντατικού μοντέλου γεωργίας, αλλά που παρουσιάζουν συγκριτικά πλεονεκτήματα αξιοποιήσιμα στο πλαίσιο της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής

Συνοψίζοντας θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι εκπαιδευτικές ανάγκες των Ελλήνων αγροτών εντοπίζονται στους παρακάτω τομείς:

- Οικονομικοτεχνική διαχείριση των εκμεταλλεύσεων
- Μηχανολογικός εξοπλισμός και κόστος εισροών
- Συντήρηση, συσκευασία και προώθηση των αγροτικών προϊόντων
- Ενημέρωση σχετικά με το περιεχόμενο, τις προδιαγραφές και την ορολογία των κοινοτικών προγραμμάτων
- Πληροφόρηση για τους τρόπους οργάνωσης των παραγωγών και της σημασίας του συνεργατισμού
- Εισαγωγή σε νέες μορφές αγροτικής καλλιέργειας και πληροφόρηση για την βιολογική καλλιέργεια
- Περιβαλλοντικά προβλήματα που προκύπτουν από την εκμετάλλευση της γης
- Ενημέρωση για τον αγροτουρισμό και νέους τρόπους αξιοποίησης των πόρων της υπαίθρου

Επιπλέον, η εκπαίδευση και κατάρτιση βοηθούν στην απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων για τη συνειδητοποίηση των ευκαιριών και των απειλών – δυσκολιών σε μια αγροτική επιχείρηση καθώς και στην κατάλληλη αντιμετώπιση των αλλαγών αυτών. Οι μέθοδοι κατάρτισης απαιτούν περισσότερη καινοτομία και η παροχή των πληροφοριών πρέπει να γίνεται μέσω ενός συνδυασμού μέσων και τεχνικών. Οι μελέτες περιπτώσεων, οι εκπαιδευτικές επισκέψεις σε αγρούς και η χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών αποτελούν πρακτικές και εργαλεία εκμάθησης που μπορούν να βοηθήσουν αποτελεσματικά στην εκπαίδευση των αγροτών.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τις Τ.Π.Ε. (Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών), πρέπει να τονίσουμε ότι το επίπεδο διάδοσης και χρήσης τους στις αγροτικές περιοχές είναι αρκετά χαμηλό. Μόνο το 15,2% των κατοίκων των αγροτικών περιοχών χρησιμοποιούν προσωπικούς υπολογιστές και 9,7% χρησιμοποιεί το διαδίκτυο. Η μικρότερη σημασία που δίνεται σήμερα στην εκπαίδευση αλλά και πληροφόρηση μέσω διαδικτύου ή CD-ROM, γενικά απεικονίζει το χαμηλό επίπεδο χρήσης των υπολογιστών από τους αγρότες. Η χρήση των τεχνολογιών αυτών αναμένεται να αυξηθεί βαθμιαία, μέσα από τις προσπάθειες τόσο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων όσο και άλλων φορέων.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να προσθέσουμε την προσπάθεια του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προς αυτή την κατεύθυνση, μέσω της επιχορήγησης μέρους της αγοράς ηλεκτρονικών υπολογιστών για αγρότες. Παρόμοιες δράσεις για την αγορά υπολογιστών καθώς και για την ανάπτυξη ιστοχώρων και τη σύνδεση με το διαδίκτυο χρηματοδοτούνται και από το Πρόγραμμα «Δικτυωθείτε» το οποίο διαχειρίζεται το Υπουργείο Ανάπτυξης.

Τέλος, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και πολλοί εποπτευόμενοι φορείς παρέχουν σήμερα πληροφορίες μέσω του διαδικτύου, ενώ παράλληλα υπάρχει αυξημένη χρήση του διαδικτύου από διάφορες δημόσιες υπηρεσίες για την διάδοση πληροφοριών στους αγρότες (Αγροτουρισμός και Άλλες Μορφές Εναλλακτικού Τουρισμού). (Πηγή: "Ο

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ, ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ : Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΚΑΖΑΝΤΖΙΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2014)

4.2 Επιπτώσεις Αγροτουρισμού

4.2.1 Πλεονεκτήματα/ Θετικές επιπτώσεις Αγροτουρισμού

Τα πλεονεκτήματα που προσφέρει ο αγροτουρισμός στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αγροτικών περιοχών είναι αρκετά και συμβάλλουν στη γενικότερη εικόνα του τουριστικού προϊόντος της εκάστοτε περιοχής.

Καταρχάς δημιουργεί νέες θέσεις εργασίες, επομένως μεγάλα τμήματα του πληθυσμού αποφεύγουν την μετακίνηση προς τα μεγάλα αστικά κέντρα και παραμένουν στην ύπαιθρο. Ο αγροτουρισμός είναι ουσιαστικά μοχλός ανάπτυξης για τις περιοχές στις οποίες αναπτύσσεται.

Είναι σημαντικό αυτό εάν αναλογισθούμε ότι κάποιες περιοχές είναι αρκετά απομακρυσμένες και υποβαθμισμένες και εμφανίζουν έντονα τα φαινόμενα της πληθυσμιακής μείωσης και της δημογραφικής γήρανσης.

Επιπρόσθετα, ανεβαίνει το επίπεδο απασχόλησης των αγροτών, τα εισοδήματά τους αυξάνονται και γενικά όλες οι βοηθητικές ή συμπληρωματικές επιχειρήσεις ευνοούνται .

Επίσης, δημιουργούνται υποδομές ήπιας κλίμακας, οι οποίες δεν βλάπτουν το φυσικό τοπίο και τους περιβαλλοντικούς πόρους, συμβάλλοντας στην βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των μόνιμων κατοίκων. Επιπλέον προωθούνται τα γεωργικά τοπικά και παραδοσιακά προϊόντα και αυτό συμβάλλει θετικά στην αύξηση των εσόδων στο γεωργικό τομέα. Με τον αγροτουρισμό είναι δυνατή η ταυτόχρονη ύπαρξη περιφερειακής ανάπτυξης με την ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος.

Οι κάτοικοι αλλά και οι αγροτουρίστες, ευαισθητοποιούνται στο θέμα της πολιτιστικής κληρονομιάς και συμβάλλουν με τον τρόπο τους στη διατήρησή της. Το γεγονός επίσης ότι ο αγροτουρισμός αναπτύσσεται όλες τις εποχές του χρόνου, αμβλύνει το πρόβλημα της τουριστικής εποχικότητας, είναι ένα από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του αγροτουρισμού

Οι επιδράσεις του αγροτουρισμού, μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε 3 ομάδες:

- στις αναμενόμενες,
- τις πιθανολογούμενες και
- τις πραγματικές επιδράσεις (Gaworecki, 2006).

Σύμφωνα με τους Sznajder, Przezbórska και Scrimgeour (2009) στην διεθνή βιβλιογραφία συναντώνται κυρίως τριών ειδών επιδράσεις, οι οποίες και καταγράφονται στους Πίνακες 1, 2 και 3.

- Κοινωνικο-ψυχολογικές
- Οικονομικές
- Χωρικές και περιβαλλοντικές

Πίνακας 1: Κοινωνικο-ψυχολογικές επιδράσεις Αγροτουρισμού

Κοινωνικο-ψυχολογικές επιδράσεις
<ul style="list-style-type: none">• Απόκτηση νέων ικανοτήτων• Γνωριμία με νέους ανθρώπους• Αναγέννηση αγροτικών παραδόσεων• Εκπαίδευση

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 2: Οικονομικές επιδράσεις Αγροτουρισμού

Οικονομικές επιδράσεις
<ul style="list-style-type: none">• Επέκταση των εγκαταστάσεων διαμονής• Νέες θέσεις εργασίας• Επιπρόσθετες πηγές εισοδήματος• Εισόδημα για τις κοινότητες• Αντιμέτωπιση της οικονομικής ύφεσης• Προώθηση της κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 3: Χωρικές & Περιβαλλοντικές επιδράσεις Αγροτουρισμού

Χωρικές & περιβαλλοντικές επιδράσεις
<ul style="list-style-type: none">• Ενισχυμένη φροντίδα για το περιβάλλον• Ανάπτυξη τοπικών υποδομών• Βελτίωση της αισθητικής αξίας των κατοικιών• Αξιοποίηση παλαιών κατοικιών• Καταπολέμηση της μαζικής μετανάστευσης από την ύπαιθρο

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Οι κοινωνικο-ψυχολογικές, συνδέονται κατά κύριο λόγο με την μίξη του αγροτικού και του αστικού πολιτισμού και την δυνατότητα που δίνεται στους ανθρώπους να έρθουν σε επαφή με τη φύση και την καθημερινότητα της αγροτικής κοινότητας. Περιλαμβάνουν συνοπτικά νέες εμπειρίες, την εκμάθηση ξένων γλωσσών και ικανοτήτων, την γνωριμία με καινούρια άτομα, την αναβίωση και διατήρηση επαγγελμάτων που τείνουν να εκλείψουν, την ανάπτυξη της τοπικής λαογραφίας και την γνωριμία με λαϊκές παραδόσεις, ήθη και έθιμα.

Με αυτό τον τρόπο οι αγροτουρίστες έρχονται σε επαφή με μία κουλτούρα σχετικά άγνωστη προς αυτούς και η καθημερινή επαφή με τον τοπικό πληθυσμό τους βοηθάει να αποκτήσουν σεβασμό σε έναν πολιτισμό που τον γνωρίζουν σιγά-σιγά καθημερινά.

Οι οικονομικές επιδράσεις αφορούν ουσιαστικά στην τόνωση της τοπικής οικονομίας και περιλαμβάνουν τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, την αύξηση των πωλήσεων τοπικών προϊόντων, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και συμπληρωματικών πηγών εισοδήματος. Επιπλέον ενδυναμώνονται οι τοπικές επιχειρήσεις, δίνονται κίνητρα για να δημιουργηθούν και άλλες και προωθείται η ανάπτυξη περιοχών που βρίσκονται σε μειονεκτούσα θέση.

Πέρα όμως από αυτές τις επιδράσεις, υπάρχουν και οι περιβαλλοντικές και οι χωρικές. Στις περιβαλλοντικές εντάσσονται όλες αυτές που αφορούν τις αλλαγές που υφίσταται το περιβάλλον, ενώ στις χωρικές οι αλλαγές στον περιβάλλοντα χώρο. Ο αγροτουρισμός, σαν ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, επιβαρύνει ελάχιστα το περιβάλλον, αφού οι εγκαταστάσεις είναι μικρής κλίμακας και έτσι ο χαρακτήρας της υπαίθρου παραμένει αναλλοίωτος. Δίνεται προώθηση στις τοπικές υποδομές, η οποία βελτιώνει το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων, καθώς και στην αισθητική των σπιτιών, με ήπιες παρεμβάσεις στον περιβάλλοντα χώρο. Αξιοποιούνται παλιά και εγκαταλελειμμένα σπίτια κι έτσι διατηρείται η πολιτιστική και αρχιτεκτονική κληρονομιά.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο των επιδράσεων αυτών, είναι η καταπολέμηση της μαζικής μετανάστευσης προς τα αστικά κέντρα, κάτι το οποίο δίνει μια δεύτερη ευκαιρία στον τοπικό πληθυσμό να παλέψει για τον τόπο του και να μην τον εγκαταλείψει. (Πηγή: "Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ, ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ .ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ :Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ , ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ,2014)

4.2.2 Μειονεκτήματα/ Δυσμενείς επιπτώσεις Αγροτουρισμού

Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις κατά τις οποίες η ανάπτυξη του αγροτουρισμού δεν συνεπάγεται θετικών επιπτώσεων στην περιοχή όπου αναπτύσσεται και στον περιβάλλοντα χώρο. Συγκεκριμένα, όταν αναπτύσσεται χωρίς σχεδιασμό σε βάρος της φέρουσας ικανότητας της περιοχής, υποβαθμίζει το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Επίσης μπορεί να αλλοιωθεί ο πολιτισμικός χαρακτήρας των αγροτικών περιοχών όταν ο αγροτουρισμός δεν είναι εκσυγχρονισμένος και ακολουθεί πεπαλαιωμένα πρότυπα που είχαν αποδειχθεί αποτυχημένα.

Πιο αναλυτικά, ο αγροτουρισμός είναι μία εναλλακτική μορφή τουρισμού, που βασίζεται στις αρχές της αειφορίας και προωθεί την βιωσιμότητα. Εάν όμως η ανάπτυξή του δεν είναι συμβατή με αυτές τις αρχές, τότε επιδρά αρνητικά στον αγροτικό χώρο, αλλοιώνοντας ή ακόμα και καταστρέφοντας τους φυσικούς πόρους (Barke, 2004). Έχουν αναφερθεί περιπτώσεις τη βιβλιογραφία όπου η ανάπτυξη του αγροτουρισμού είχε σαν αποτέλεσμα την στροφή της απασχόλησης των αγροτών αποκλειστικά και μόνο σε ότι είχε σχέση με τον αγροτουρισμό, με αποτέλεσμα να εγκαταλείπεται η κύρια απασχόλησή τους. Αυτό μακροπρόθεσμα έχει αρνητικές συνέπειες στην περιοχή, αφού έτσι οι καθημερινές αγροτικές εργασίες παραμελούνται.

Εάν λοιπόν οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται έχουν εποχικό χαρακτήρα. Το πρόβλημα της ανεργίας αντιμετωπίζεται μόνο παροδικά, αφού ας μην ξεχνάμε πως οι αγροτικές δραστηριότητες από τη φύση τους επηρεάζονται από εξωτερικούς παράγοντες (πχ άσχημες καιρικές συνθήκες).

Ένα άλλο εξίσου σημαντικό ζήτημα είναι η αύξηση των τιμών των προϊόντων λόγω αύξησης της ζήτησης και αναβάθμισης της περιοχής. Αυτό είναι αρνητικό τόσο για τον

μόνιμο πληθυσμό όσο και για τους αγροτουρίστες, αφού θα πρέπει αναγκαστικά να διαθέτουν υψηλό εισόδημα (Αποστολόπουλος, Σδράλη, 2009). Επιπλέον οι νέες ανάγκες που δημιουργούνται δεν είναι σίγουρο ότι μπορούν να υποστηριχθούν από την περιοχή. Είναι αρκετά δύσκολο να ταυτιστεί μια περιοχή με κάθε είδος αγροτουριστικής ανάπτυξης, εάν δεν προσαρμοσθεί κατά βάση στις νέες απαιτήσεις της.

Αρκετές φορές παρατηρείται ότι οι μόνιμοι κάτοικοι νιώθουν κατά ένα τρόπο να απειλούνται από τους αγροτουρίστες και να τους νιώθουν σαν εισβολείς. Σαν αποτέλεσμα τους αντιμετωπίζουν με προκατάληψη και κάθε άλλο παρά ευνοϊκό και φιλικό κλίμα δημιουργείται ανάμεσά τους. Επίσης οι αγροτουρίστες φέρνουν μαζί τους και την κουλτούρα τους και έτσι υπάρχει αλληλεπίδραση ανάμεσα στις διαφορετικές ιδέες και αντιλήψεις. Όταν αυτό δεν γίνεται παραγωγικά, μπορεί να υπάρξει αμοιβαία αντίδραση ή ακόμα και κλίμα εχθρικότητας.

Επιπλέον, κάθε τουριστική περιοχή δεν μπορεί απαραίτητα να υποστηρίξει τις εγκαταστάσεις και υποδομές του αγροτουρισμού. Όσον αφορά στο περιβάλλον, εάν ο αγροτουρισμός δεν ακολουθήσει ένα καλά οργανωμένο σχεδιασμό, τότε απειλείται η βιοποικιλότητα και το αγροτικό τοπίο, λόγω της αύξησης του θορύβου, των απορριμμάτων κλπ. Μία από τις βασικές επιδιώξεις του αγροτουρισμού είναι να διατηρηθεί αναλλοίωτο το φυσικό περιβάλλον, οπότε ο ορθός σχεδιασμός αποτελεί προϋπόθεση για την ομαλή ανάπτυξή του. (Πηγή: "Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ, ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ :Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ , ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ,2014)

4.3 Προγράμματα Ευρωπαϊκής Ένωσης- Άξονες χρηματοδότησης **Αγροτουρισμου**

4.3.1 LEADER I

Η πρωτοβουλία LEADER I (1995) ήταν ένα πρόγραμμα ενεργοποίησης τοπικών πόρων που αφορούσε απομακρυσμένες περιοχές ή αγροτικές κοινότητες με πληθυσμό από 5.000 έως 100.000 άτομα. Είχε σαν σκοπό την προώθηση μέτρων που αφορούσαν την δραστηριοποίηση της αγροτικής ανάπτυξης, την επαγγελματική κατάρτιση και την αξιοποίηση των τοπικών γεωργικών προϊόντων καθώς και την δικτύωση των ομάδων. Εφαρμόστηκε σε 217 περιοχές της Ε.Ε. και σε 25 αγροτικές περιοχές της Ελλάδας (ορεινές και νησιωτικές) και αποτέλεσε αντικείμενο χρηματοδότησης τόσο της Ε.Ε. όσο και των κρατών-μελών της καθώς και κάποιων ιδιωτών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Συγκεκριμένα με το Μέτρο 3 που αφορούσε αποκλειστικά τον Αγροτουρισμό, στην Ελλάδα δόθηκαν κονδύλια για την αποπεράτωση πολυάριθμων έργων σε διάφορες περιοχές .

Εφαρμόστηκε σε 217 περιοχές της Ε.Ε. και σε 25 αγροτικές περιοχές της Ελλάδας (ορεινές και νησιωτικές) και αποτέλεσε αντικείμενο χρηματοδότησης τόσο της Ε.Ε. όσο και των κρατών-μελών της καθώς και κάποιων ιδιωτών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Συγκεκριμένα με το Μέτρο 3 που αφορούσε αποκλειστικά τον Αγροτουρισμό, στην Ελλάδα δόθηκαν κονδύλια για την αποπεράτωση πολυάριθμων έργων σε διάφορες περιοχές .

Έτσι δόθηκε η ευκαιρία στους τοπικούς φορείς να προχωρήσουν σε συνεργασίες και παράλληλα να δημιουργήσουν ένα συμμετοχικό επιχειρησιακό σχέδιο και στη συνέχεια να διαχειριστούν την υλοποίησή του (διοικητικά και οικονομικά) με σκοπό να προτείνουν ολοκληρωμένες λύσεις για την ανάπτυξη της περιοχής τους. Έγινε επίσης και προώθηση των

νέων τεχνολογιών για την διευκόλυνση των παραγωγικών διαδικασιών, με παράλληλη δικτύωση με άλλες αγροτικές περιοχές .

4.3.2 LEADER II

Η πρωτοβουλία LEADER II είναι η συνέχεια της LEADER I, η οποία έδωσε έμφαση περισσότερο στη χωρική προσέγγιση των προγραμμάτων, στον πολυτομεακό χαρακτήρα, στη χρηματική αυτοδυναμία, την ενθάρρυνση καινοτόμων δράσεων και την αξιοποίηση της πείρας που αποκτήθηκε σε άλλες περιοχές. Εφαρμόστηκε κατά την περίοδο 1994 – 1999 και η κοινοτική συμμετοχή ανήλθε σε ποσοστό έως το 50% του συνολικού προϋπολογισμού του Έργου.

4.3.3 LEADER +

Μετά από την εφαρμογή και την υλοποίηση των προγραμμάτων (LEADER I και LEADER II), τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι αγροτικές περιοχές, εξακολουθούσαν να υπάρχουν.

Επομένως αποφασίστηκε η συνέχιση των πρωτοβουλιών LEADER με ένα νέο πρόγραμμα, το LEADER + για την περίοδο 2000-2006. Σε αντίθεση με τα προγράμματα LEADER I και LEADER II, το LEADER + συμπεριελάμβανε όλες τις αγροτικές περιοχές και δικαιούχοι του ήταν οι Ο.Τ.Α.

Η πρωτοβουλία LEADER + στόχευε να παροτρύνει τους τοπικούς φορείς να δουν από μία άλλη σκοπιά το δυναμικό της περιοχής παρέμβασης για να αναλάβουν στοχευμένες δράσεις.

Δικτυώθηκαν λοιπόν ομοειδείς ή συμπληρωματικές επιχειρήσεις, προβλήθηκαν από κοινού και διασφαλίστηκε η μεταξύ τους συνεργασία και αλληλοστήριξη, ώστε να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα και η συμπληρωματικότητα των δράσεων .

4.3.4 Ο.Π.Α.Α.Χ.

Τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (Ο.Π.Α.Α.Χ.) αποτελούν ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στις αγροτικές ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της Περιφέρειας. Ο σχεδιασμός του Υπουργείου Γεωργίας για τα Ο.Π.Α.Α.Χ. ξεκίνησε το έτος 1999. Επιλέχθηκαν 40 περιοχές στην Ελλάδα και 13 Δομές Στήριξης για την εφαρμογή Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης.

Χρηματοδοτούνται από τον Άξονα Προτεραιότητας 6 του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας 2000-2006. Τα Ο.Π.Α.Α.Χ μετουσιώθηκαν σε Αναπτυξιακή πολιτική μέσω του Διαρθρωτικού Κανονισμού 1257/99 για την Αγροτική Ανάπτυξη και σημείωσαν μεγάλη επιτυχία.

Οι στόχοι των προγραμμάτων αυτών, όπως περιγράφονται αναλυτικά σε αυτά είναι:

- ✚ Μείωση της απομόνωσης του ορεινού χώρου

- ✚ Μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων
- ✚ Στήριξη των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών της Περιφέρειας
- ✚ Ανάδειξη και αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων των περιοχών
- ✚ Δημιουργία βιώσιμων συνθηκών για τους πληθυσμούς των περιοχών αυτών

Το τελευταίο Πρόγραμμα ΟΠΑΑΧ ξεκίνησε το 2013, του Άξονα 3 του προγράμματος «Αγροτικής Ανάπτυξης».

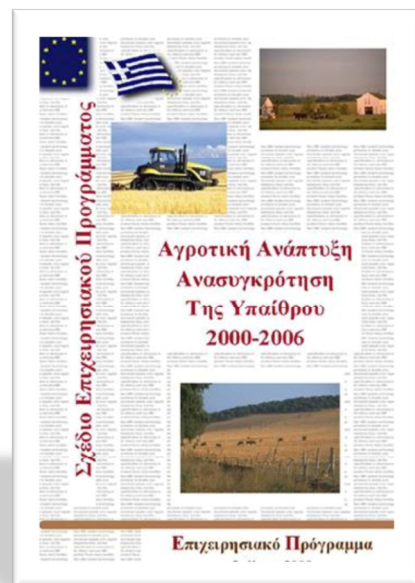
Οι κύριοι στόχοι του Προγράμματος είναι:

- ✚ Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες
- ✚ Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων
- ✚ Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων

4.3.5 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Αγροτική Ανάπτυξη - Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000-2006”

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Αγροτική Ανάπτυξη - Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000- 2006” (<http://gkps.agrotikianaptixi.gr/>) καταγράφει στρατηγικούς και αναπτυξιακούς στόχους και είναι οι εξής:

- ✚ Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας ενόψει των προκλήσεων ενός συνεχώς αυξανόμενου διεθνούς ανταγωνισμού.
- ✚ Η βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και η ελκυστικότητά της και να αποκατασταθεί η κοινωνική και οικονομική της λειτουργία.
- ✚ Η διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων της υπαίθρου.

4.3.6 ΕΣΣΑΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ - ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος “Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007 - 2013”
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007 - 2013
“ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ”

Το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΣΣΑΑ) 2007-2013 καθορίζει τις προτεραιότητες της Ελλάδας για την περίοδο 2007-2013, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Κανονισμού (ΕΚ) 1698/2005 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), στον οποίο ορίζεται ότι η εθνική στρατηγική αγροτικής ανάπτυξης θα εφαρμοστεί μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013 (<http://www.agrotikianaptixi.gr/index.php>).

Τρεις είναι οι βασικοί άξονες του προγράμματος:

1. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας
2. Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου
3. Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας και
4. Είναι από το πρόγραμμα LEADER, που βασίζεται στην εμπειρία που αποκτήθηκε από τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες Leader των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων

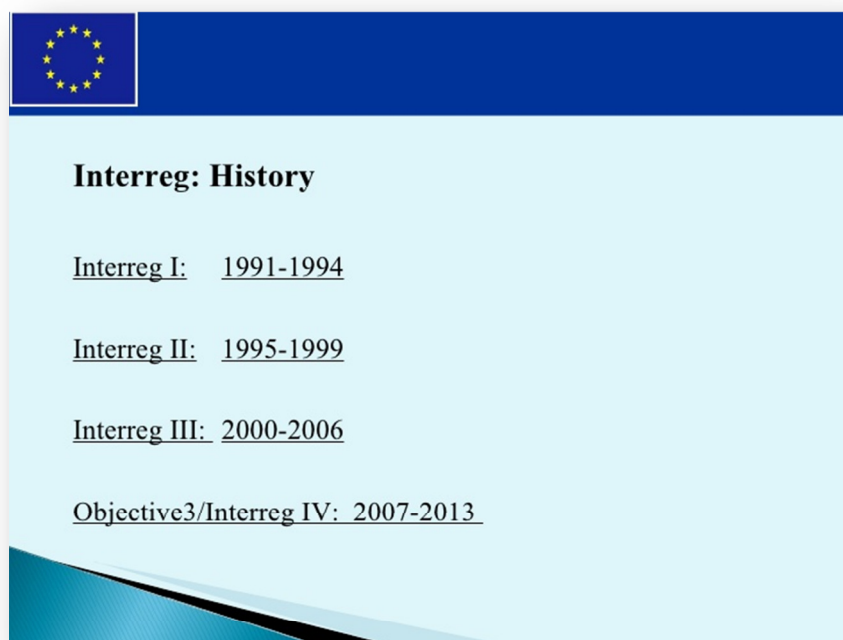
4.3.7 INTERREG I,II,III,IV

Τα προγράμματα Interreg I,II, και III, είναι προγράμματα διμερούς ή πολυμερούς συμφωνιών ανάμεσα σε κράτη-μέλη της Ε.Ε. Το Interreg I (1989-1995) και II (1994-1999), περιελάμβαναν μεταξύ άλλων υποδομές, κατασκευές, αθλητικά τουριστικά κέντρα, πολιτισμική συνεργασία και προώθηση του αγροτουρισμού.

Το Interreg III σαν συνέχεια των Interreg I και II, είχε διάρκεια 2 έτη και ακολούθησε τα χνάρια των δύο προηγούμενων προγραμμάτων.

Βασικός στόχος του προγράμματος είναι η αειφόρος ανάπτυξη και η μεγέθυνση του Ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου στα Βαλκάνια.

Το τελευταίο πρόγραμμα Interreg είναι το Interreg IV για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 το οποίο διαχειρίζεται τα επιχειρησιακά προγράμματα του στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία», που επιδιώκει νέες θέσεις εργασίας για όλες τις περιφέρειες και πόλεις της Ε.Ε. Ενθαρρύνονται λοιπόν όλα τα κράτη-μέλη να συνεργασθούν μέσα από αυτά τα προγράμματα, να ανταλλάξουν γνώσεις, απόψεις, ιδέες, μέσα από κοινά έργα και δίκτυα

4.3.8 IPA

Ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (Instrument for Pre-Accession Assistance-IPA) αποτελεί το χρηματοδοτικό εκείνο εργαλείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που στόχο έχει την ενίσχυση της προενταξιακής πορείας των υποψηφίων και δυνητικά υποψηφίων προς ένταξη στην ΕΕ χωρών.

Συγκεντρώνει όλα τα διαφορετικά εργαλεία προενταξιακής βοήθειας των περασμένων ετών (Phare CBC, ISPA, SAPARD, CARDS, κτλ.).

Οι πόροι του κατανέμονται σε πέντε πυλώνες:

- I. Στήριξη μετάβασης και θεσμική υποστήριξη και ανάπτυξη,
- II. Διασυνοριακή Συνεργασία,
- III. Περιφερειακή Ανάπτυξη,
- IV. Ανάπτυξη Ανθρωπίνων Πόρων,
- V. Αγροτική Ανάπτυξη.

4.4 Πιστοποίηση Αγροτουρισμού

Από την στιγμή που εμφανίστηκε ο αγροτουρισμός, προέκυψε η ανάγκη για πιστοποίηση των μορφών τουρισμού που μπορούν να χαρακτηριστούν ως αγροτουριστικές. Έπρεπε να δημιουργηθούν επομένως κάποια πρότυπα ποιότητας και χαρακτηρισμού των αγροτουριστικών επιχειρήσεων.

Ο καθορισμός προτύπων αποτελεί ουσιαστικά τη σύγχρονη προσέγγιση στη διαχείριση των δραστηριοτήτων και των προορισμών αναψυχής στην ύπαιθρο και συμβάλλει στον ορισμό της ποιότητας της εμπειρίας της αναψυχής στην ύπαιθρο και στη χάραξη στόχων διαχείρισης και προώθησης των προορισμών αναψυχής.

Η εξασφάλιση της ποιότητας της εμπειρίας αναψυχής καθορίζει και τα επίπεδα ανταγωνισμού του αγροτικού τουρισμού. Έχουν γίνει αρκετές έρευνες σχετικά με την ανάπτυξη προδιαγραφών που βοηθούν στον καθορισμό της ποιότητας και στη διαχείριση των αγροτουριστικών προορισμών.

Οι Requena και Aviles (1993) υποστηρίζουν ότι ο αγροτουρισμός μέσω της τριπλής λειτουργίας τα (παραγωγής εισοδημάτων, δημιουργίας υποδομών και της ανταλλαγής μεταξύ υπαίθρου και πόλης) μπορεί να επιτύχει τους στόχους της εάν το επίπεδο ποιότητας είναι υψηλό και λάβει μια σημαντική θέση στο πλαίσιο του ανταγωνισμού.

Παγκοσμίως πλέον εφαρμόζονται σε ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας με αντίστοιχες πιστοποιήσεις (ISO 9001, HACCP, κ.λπ.). Το

διακριτικό 'σήμα' το οποίο χορηγείται είναι και το μόνο διακριτικό σήμα το οποίο κάνει τον καταναλωτή να επιλέγει μια συγκεκριμένη επιχείρηση, έναντι κάποιας άλλης.

Ο καταναλωτής έτσι είναι σίγουρος τόσο για την ποιότητα του προϊόντος ή των υπηρεσιών που του παρέχονται, όσο και για τον έλεγχο που έχει πραγματοποιηθεί στις πιστοποιημένες επιχειρήσεις. Με αυτόν τον τρόπο γνωρίζει ότι έχει κάνει τη βέλτιστη επιλογή. Σε αυτό το κλίμα, όλες οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο του αγροτουρισμού, θέλουν να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα τους και βασικά να γίνουν διακριτές στο κοινό το οποίο απευθύνονται, αποκτώντας μια εγκεκριμένη πιστοποίηση

Στη χώρα μας, η εφαρμογή προτύπου για την πιστοποίηση ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών αγροτουρισμού, ξεκίνησε από το 2004. Το πρότυπο αυτό φτιάχτηκε από τον ΕΛΟΤ (Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης) και πιστοποιείται από την Αγροτουριστική Α.Ε (θυγατρική της ΕΤΑ, εταιρείας του Υπ. Τουρισμού).

Είναι ξεκάθαρες πλέον και οι συντονισμένες προσπάθειες της κυβερνητικής πολιτικής για την προώθηση του αγροτουρισμού μέσω της πιστοποίησής του. Στο νέο Νομοσχέδιο του υπουργείου Τουρισμού που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση τον Φεβρουάριο του 2014, με τίτλο «Αναδιοργάνωση του υπουργείου Τουρισμού, Ρυθμίσεις Ειδικών Τουριστικών Υποδομών, Εκπαίδευση και Κατάρτιση στον Τουρισμό, Αγροτουρισμός και Λοιπές Διατάξεις» καταγράφονται νέες ρυθμίσεις για τον Αγροτουρισμό.

Συγκεκριμένα ορίζεται στο Άρθρο 1 του συγκεκριμένου νομοσχεδίου ως 'Ειδικό Σήμα Αγροτουρισμού' το σήμα: «με ειδικό λογότυπο που χορηγείται από το Υπουργείο Τουρισμού, με το οποίο πιστοποιείται ότι μία επιχείρηση πληροί τις ειδικές προϋποθέσεις του παρόντος νόμου και προσφέρει ένα ελάχιστο προδιαγεγραμμένο επίπεδο υπηρεσιών, που εξειδικεύεται με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού». Ενώ στο Άρθρο 5 σχετικά με την Πιστοποίηση των Επιχειρήσεων Αγροτουρισμού, προβλέπονται χρηματοδοτικοί και επενδυτικοί πόροι από την Ε.Ε. ή την εγχώρια πολιτική, μόνο όσες επιχειρήσεις διαθέτουν το Ειδικό Σήμα Αγροτουρισμού, κίνηση η οποία δείχνει ξεκάθαρα την εύνοια από μέρους της κυβέρνησης των επιχειρήσεων που είναι πιστοποιημένες.

4.5 Φορείς αγροτουριστικής πολιτικής

Τα αρμόδια όργανα που αναλαμβάνουν δράση γύρω από τον αγροτουρισμό και φροντίζουν για την σωστή λειτουργία του είναι αρκετά. Παρακάτω παρατίθενται οι γενικές κατηγορίες φορέων σε παγκόσμιο επίπεδο και ενδεικτικά οι φορείς στην Ελλάδα.

Κύριος φορέας της αγροτουριστικής πολιτικής είναι ο δημόσιος τομέας. Το κράτος και άλλοι δημόσιοι οργανισμοί μπορούν ν' αναλάβουν επιχειρηματικές δραστηριότητες σε περιπτώσεις εκμετάλλευσης της περιουσίας του ίδιου του κράτους. Υπάρχουν αρκετές τέτοιες περιπτώσεις επιχειρήσεων που έχουν δημιουργηθεί είτε από κρατικές υπηρεσίες είτε από δημόσιους οργανισμούς (ΕΟΤ).

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μπορούν να παίζουν σημαντικό ρόλο στις επιχειρηματικές δραστηριότητες του αγροτουρισμού, για παράδειγμα με το σύστημα των συμβάσεων. Έτσι συνάπτονται συμβάσεις με φορείς του δημόσιου τομέα. Οι δήμοι και οι κοινότητες άλλωστε (ΟΤΑ) έχουν περισσότερη εμπειρία και γνώση των περιοχών της

υπαίθρου και μπορούν να οργανώσουν με μεγάλη επιτυχία τις επιχειρήσεις στον τομέα του αγροτουρισμού .

Ο ιδιωτικός τομέας διαδραματίζει πλέον πολύ σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Σε πολλές περιοχές η ιδιωτική πρωτοβουλία υπερισχύει της δημόσιας και αποτελεί καθοριστικό παράγοντα, ειδικά όταν λειτουργεί κάτω από ίσες ανταγωνιστικές συνθήκες. Η ιδιωτική επιχείρηση μπορεί να είναι ατομική, ομόρρυθμη, περιορισμένης ευθύνης κλπ .

Η ίδρυση των αναπτυξιακών εταιρειών άρχισε ολοένα να διευρύνεται τα τελευταία χρόνια και μπορεί να συνδυάζει και τη δράση του δημόσιου φορέα. Οι εταιρείες αυτές στοχεύουν στην ευρύτερη ανάπτυξη περιοχών, μέσω της εκμετάλλευσης κοινοτικών πόρων από εθνικά κυρίως προγράμματα. Η στήριξη των κατοίκων είναι μεγάλη από μέρους της εταιρείας, τόσο στην κατάρτισή τους όσο και στην πλήρη ενημέρωσή τους γύρω από τα προγράμματα.

Στην Ελλάδα οι φορείς που είναι απαραίτητοι στην φάση υλοποίησης μίας αγροτουριστικής επιχείρησης είναι οι παρακάτω:

- η Νομαρχία
- οι Δημοτικές και οι Κοινοτικές Αρχές
- οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις
- οι τοπικοί πολιτιστικοί σύλλογοι κ.α.

Οι κύριοι φορείς για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της αγροτουριστικής πολιτικής είναι οι παρακάτω:

- Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης .
- Υπουργείο αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων .
- Ελληνικός Οργανισμός
- Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.)
- Γενική Γραμματεία Ισότητας (Γ.Γ.Ι.).

(Πηγή για όλα τα προγράμματα: "Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ,ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ .ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ :Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΚΑΖΑΝΤΖΙΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ , ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ,2014)

Κεφάλαιο 5ο: Γυναικεία Επιχειρηματικότητα

5.1 Η γυναικεία επιχειρηματικότητα στον αγροτουρισμό

Η ανάπτυξη της υπαίθρου είναι σήμερα περισσότερο από ποτέ συνδεδεμένη με την επιχειρηματικότητα. Ωστόσο, είναι γεγονός ότι η ύπαιθρος παρουσιάζει χαμηλή ελκυστικότητα για την ανάληψη και ανάπτυξη επιχειρηματικής δράσης, πολύ περισσότερο στις μειονεκτικές ζώνες.

Η περιορισμένη επιχειρηματικότητα στην ύπαιθρο σχετίζεται τόσο με τις δομικές της αδυναμίες (έλλειψη υποδομών, εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και κεφαλαίων, μικρό μέγεθος αγορών), όσο και με τις ανεπάρκειες του κοινωνικού περιγύρου (σχετικά χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο των κατοίκων, συντηρητισμός και απουσία καινοτόμων πρωτοβουλιών)».

Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην ύπαιθρο καθορίζεται από μια σειρά παραγόντων, όπως είναι η πρόσβαση στις κύριες αγορές, η οικονομική βάση της περιοχής, τα κοινωνικά πρότυπα, οι μορφές διακυβέρνησης, ο βαθμός ανάπτυξης του κοινωνικού κεφαλαίου, χαρακτηριστικά τα οποία είναι έντονα διαφοροποιημένα μεταξύ των επιμέρους περιοχών .

Στα πλαίσια της ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας στην ύπαιθρο, οι γυναίκες αποτελούν μία από τις σημαντικότερες ενδογενείς πηγές, ένα εργατικό δυναμικό «σε εφεδρεία» και καλούνται, μέσω των πολιτικών τοπικής ανάπτυξης, να αναλάβουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, οι οποίες θα αναδείξουν τη δυναμικότητά τους και το ρόλο τους στην αναβάθμιση του οικονομικού, κοινωνικού και πολιτιστικού επιπέδου της υπαίθρου.

Είναι γεγονός ότι ο εκσυγχρονισμός της γεωργικής παραγωγικής διαδικασίας και η αναδιάταξη των εργασιακών σχέσεων στη γεωργία προκάλεσαν τη συρρίκνωση του εύρους των παραδοσιακών εργασιών με αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση του ρόλου της γυναίκας στον τομέα της παραγωγής. Η εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό με την ασθενή οργάνωση των εξωγεωργικών δραστηριοτήτων, είχαν ως συνέπεια την απώλεια της επαγγελματικής ταυτότητας της γυναίκας της υπαίθρου.

Ο καταλληλότερος δρόμος για την ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας θεωρήθηκε η ανάπτυξη μικρών επιχειρήσεων, εγχείρημα που ενθαρρύνθηκε από πλήθος προγραμμάτων .

Για τις γυναίκες της υπαίθρου που αναζητούν εργασία, η δημιουργία μιας μικρής επιχείρησης αποτελεί εναλλακτική λύση της ανεργίας και προς αυτή την κατεύθυνση

φαίνεται να στρέφεται ολοένα και περισσότερο ο γυναικείος πληθυσμός. Η έρευνα των Verheul et al. (2006) δείχνει ότι εκτός από την ανεργία, το κατά κεφαλήν εισόδημα, η λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών, ακόμα και η κουλτούρα μιας περιοχής παίζουν καθοριστικό ρόλο στην απόφαση και επιλογή του τομέα επιχειρηματικής δράσης.

Γνωρίζουμε ότι η επιχειρηματικότητα των γυναικών στην ύπαιθρο είναι εξαιρετικά περιορισμένη τόσο στο γεωργικό τομέα αυτό καθαυτό (γυναίκες αρχηγοί γεωργικών εκμεταλλεύσεων), όσο και στο μη γεωργικό (ιδιοκτήτριες ατομικών επιχειρήσεων μεταποίησης και παροχής υπηρεσιών). Ειδικότερα όσον αφορά στις αρχηγούς γεωργικών εκμεταλλεύσεων το ποσοστό τους περιορίζεται στο 14% του συνόλου, ποσοστό που σημαίνει όχι μόνο σχετικά μικρό πλήθος γεωργικών εκμεταλλεύσεων, αλλά και για –κατά βάση– «πλασματική αρχηγία» από τις αγρότισσες. Όσον αφορά στις γυναίκες επιχειρηματίες στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα, στην πλειονότητά τους δραστηριοποιούνται στον τομέα των υπηρεσιών.

Πρόκειται κατά κανόνα για πολύ μικρές ατομικές επιχειρήσεις που απαντώνται διάσπαρτα σ' όλο τον ύπαιθρο χώρο. Οι δραστηριότητες στον αγροτουρισμό και στον τομέα των αγροτικών προϊόντων αποτελούν μια σημαντική επαγγελματική διέξοδο για τις γυναίκες της υπαίθρου. Με δεδομένα από τη μια μεριά τη μείωση των γεωργικών εισοδημάτων κατά την τελευταία δεκαετία και τη μειωμένη προσφορά μισθωτής εργασίας στην ύπαιθρο και από την άλλη το κίνητρο για δημιουργία συμπληρωματικών πόρων για το οικογενειακό εισόδημα αλλά και την ανάγκη για επαγγελματική δραστηριοποίηση και κοινωνικοποίηση εκτός νοικοκυριού, και έχοντας ως εφόδιο την «αφειδώς διαθέσιμη» προσωπική τους εργασία, οι γυναίκες επιχειρηματίες αξιοποιούν τοπικούς πόρους και ενεργοποιούν άρρητες γνώσεις και δεξιότητες συσσωρευμένες στο πλαίσιο της οικογένειας και της τοπικής κοινωνίας».

Στην ελληνική ύπαιθρο η γυναικεία επιχειρηματικότητα εκδηλώθηκε τα τελευταία χρόνια κάτω από δύο κύριες μορφές: την ανάπτυξη μικρών ιδιωτικών επιχειρήσεων και την σύσταση συνεταιριστικών επιχειρήσεων, μικρού κατά κανόνα μεγέθους. Πολλές από αυτές τις επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στον αγροτουρισμό, είτε στον τομέα προσφοράς υπηρεσιών (κυρίως καταλύματα), είτε στον τομέα παρασκευής τοπικών παραδοσιακών προϊόντων. Οι γυναικείοι συνεταιρισμοί αποτελούν μια ελληνική πρωτοτυπία. Αρχισαν να συστήνονται από τα τέλη της δεκαετίας του 1980 και ήταν το αποτέλεσμα προσπαθειών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας μέσω επιμορφωτικών σεμιναρίων για ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των αγροτισσών προς την κατεύθυνση ανάληψης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.

Οι συνεταιρισμοί αυτοί στηρίχθηκαν πολύ από τοπικούς φορείς, καθώς και από εθνικά και κοινοτικά προγράμματα και ο ρυθμός σύστασής τους ακολούθησε ανοδική πορεία, εμφανίζοντας έξαρση με την εφαρμογή κάθε φορά κάποιου νέου προγράμματος. Μέχρι σήμερα έχουν συσταθεί 110 συνεταιρισμοί, διάσπαρτοι λίγο-πολύ σε όλη την ελληνική περιφέρεια, οι περισσότεροι όμως εντοπίζονται στη βόρεια και νησιωτική Ελλάδα.

Έρευνες που έχουν γίνει τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα στην ύπαιθρο, δείχνουν ότι οι γυναίκες επιχειρηματίες ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 35-45 ετών .

Επίσης ότι επιλέγουν δραστηριότητες στον τομέα των «γυναικείων» δραστηριοτήτων (φιλοξενία, παραγωγή τροφίμων, καθάρισμα κλπ), προτιμούν επιχειρήσεις που μπορεί να τις

αποφέρουν μικρότερη οικονομική ωφέλεια, αλλά μπορούν να τις εγγυηθούν την ελεύθερη αποδέσμευσή τους, όταν άλλες υποχρεώσεις, άμεσης προτεραιότητας (παιδιά, σπίτι, γεωρική εκμετάλλευση) χρειάζονται την παρουσία τους. Γι' αυτόν επίσης το λόγο προτιμούν η έδρα της επιχείρησης να είναι κοντά στο σπίτι ή το ίδιο το σπίτι.

Είναι ιδιαίτερα ανασφαλείς, αρχίζουν δειλά και θέλουν να διαπιστώσουν εάν η νέα δραστηριότητα ταιριάζει στην κατάσταση που βρίσκονται και στο χαρακτήρα τους και εάν διαπιστώσουν ότι δεν ταιριάζει να μπορούν να αποχωρήσουν. Γι' αυτό και δε θέλουν να επενδύουν σημαντικά κεφάλαια, ούτε να δανειοδοτούνται για να μη νιώσουν δεσμευμένες και να μην αναλάβουν μεγάλο οικονομικό ρίσκο.

Οι παραπάνω λόγοι εξηγούν το γεγονός ότι στην ύπαιθρο, η πλειοψηφία των γυναικείων επιχειρήσεων δεν είναι δυναμικές και δεν αποβλέπουν στη μεγιστοποίηση των κερδών ή την επέκτασή τους. Πρόκειται κυρίως για μικρές επιχειρήσεις, με πολύ χαμηλά κέρδη, λίγους πελάτες που περιορίζονται στα όρια του οικισμού και στις περισσότερες περιπτώσεις με ανύπαρκτο προσωπικό. Σκοπός είναι το συμπληρωματικό εισόδημα στην οικογένεια και η ύπαρξη απασχόλησης εκτός σπιτιού. (Πηγή: «ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ», ΣΑΡΚΙΣΙΑΝ Β. ΜΕΛΙΝΑ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2013")

Κεφάλαιο 6ο: Ο αγροτουρισμός σε ελληνικό επίπεδο

6.1 ΚΡΗΤΗ

Ο αγροτουρισμός, αποτελεί μια εναλλακτική μορφή τουρισμού, που δίνει την ευκαιρία στον επισκέπτη να πάρει ενεργό μέρος στην αγροτική ζωή του τόπου και να γίνει ένα με τη μάνα γη και τους ανθρώπους της. Με αυτόν τον τρόπο ο ταξιδιώτης υπερβαίνει τα όρια της απλής ταξιδιωτικής εμπειρίας και βιώνει μια πραγματική επιστροφή - έστω και για λίγο - στον παραδοσιακό τρόπο ζωής.

Στην Ελλάδα και ιδιαίτερα στην Κρήτη, η αξιόλογη γεωφυσική ποικιλομορφία, οι ανεξάντλητοι φυσικοί πόροι, τα ιδιαίτερα τοπικά χαρακτηριστικά και η παράδοση, συνθέτουν ένα σπάνιο μωσαϊκό παραστάσεων, εικόνων και εμπειριών δημιουργώντας έναν ευλογημένο τόπο.

Εδώ, οι λάτρεις του αυθεντικού, του ανεξερευνήτου και ανεπιτήδευτου τουρισμού μπορούν να απολαύσουν ό,τι μπορεί να προσφέρει απλόχερα η φύση.

Οποιοσδήποτε θέλει να βιώσει τις μοναδικές εμπειρίες που προσφέρει ο αγροτουρισμός και να αισθανθεί τη χαρά της δημιουργίας συμμετέχοντας σε αγροτικές και κτηνοτροφικές διαδικασίες, μπορεί να επιλέξει από ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και επιλογών.

Μπορείτε να βοηθήσετε στο μάζεμα της ελιάς και της μεταφοράς σε κάποιο παραδοσιακό ελαιοτριβείο για την παραγωγή του πολύτιμου ελαιόλαδου. Επίσης μια άλλη ενδιαφέρουσα η διαδικασία του τρύγου και του πατήματος των σταφυλιών για την παραγωγή κρασιού ή τσίπουρου· η συγκομιδή εποχιακών φρούτων, βοτάνων, οπωροκηπευτικών, μανιταριών και κάθε λογής καρπών (π.χ. κάστανα, καρύδια)· το θέρισμα και η μελισσοκομία είναι δραστηριότητες που θα σας γεμίσουν με ξεχωριστές εμπειρίες.

Σημαντικό επίσης κομμάτι του αγροτουρισμού αποτελούν και οι κτηνοτροφικές εργασίες, όπως η φροντίδα των ζώων σε μια φάρμα (π.χ. βοσκή, άρμεγμα, καθαριότητα) ή ακόμα και οι τυροκομικές δραστηριότητες για την παραγωγή φρέσκου γιαουρτιού και τυριού. Επιπλέον, μπορείτε να παρακολουθήσετε μαθήματα μαγειρικής και ζαχαροπλαστικής για να φτιάξετε με τις «συνταγές της γιαγιάς» μαρμελάδες, γλυκά του κουταλιού, ζυμωτό ψωμί, πίτες και ό,τι άλλο προστάζει η ντόπια κουζίνα, ή να επισκεφθείτε ένα παραδοσιακό οινοποιείο και μέσα από γευστικές δοκιμές να μυηθείτε στα μυστικά του κρασιού: τις ποικιλίες, το άρωμα, το χρώμα, τη γεύση.

Επίσης, ο οικοτουρισμός είναι στενά συνδεδεμένος με τον αγροτουρισμό. Ανάλογα με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής μπορείτε να πάρετε πληροφορίες για τη γλωρίδα και την πανίδα της, εξερευνώντας εθνικούς δρυμούς, φαράγγια, υδροβιότοπους και τοπία μοναδικής φυσικής ομορφιάς. Επιπλέον, αν σας αρέσουν οι αθλητικές δραστηριότητες έχετε την ευκαιρία να δοκιμάσετε διάφορα σχετικά σπορ, όπως καταδύσεις, πεζοπορία, ορειβασία, κυνήγι, ψάρεμα, ιππασία.

6.1.1 ΝΟΜΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

Το Οροπέδιο Λασιθίου ανήκει στις λεγόμενες "Ζώνες Ειδικής Προστασίας" που έχουν θεσμοθετηθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία της φύσης. Πράγματι η περιοχή έχει μεγάλη οικολογική και αισθητική αξία εξαιτίας της ύπαρξης ενός φάσματος τύπων οικοτόπων. Η γλωρίδα και η πανίδα αυτών των βιότοπων περιέχει τυπικά ενδημικά και επιπλέον τοπικά ενδημικά είδη της Κρήτης. Εκτός από την ένταξή της στο Δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 η περιοχή έχει χαρακτηριστεί και ως καταφύγιο θηραμάτων. Τα πιο χαρακτηριστικά τοπία στην ευρύτερη περιοχή του Οροπεδίου Λασιθίου είναι τα σπήλαια, το φαράγγι του Χαυγά, το ύψωμα Κεφάλα, το ασβεστολιθικό έξαρμα του Καρφιού, τα οροπέδια του Λιμνάκαρου και του Νίσημου και το πλήθος κορυφών που περιτριγυρίζουν τον κάμπο.

Η γεωμορφολογία του οροπεδίου έχει ευνοήσει τη δημιουργία διαφόρων υποδομών εναλλακτικού τουρισμού, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια που ενθαρρύνεται η δημιουργία τους με την παροχή οικονομικών ενισχύσεων από ευρωπαϊκά και άλλα προγράμματα.

Τα μοναστήρια και τα ξωκλήσια, οι αρχαίες πόλεις, οι επαύλεις, τα λιμάνια και τα ιερά, τα φρούρια, τα κάστρα και οι παραδοσιακοί οικισμοί, καθώς και τα ερημικά χωριουδάκια και τα μετόχια, οι κρήνες, οι νερόμυλοι, οι ανεμόμυλοι και τα άλλα κατάλοιπα του γεωργικού και ποιμενικού βίου αποτελούν τα τελευταία χρόνια αποκλειστικούς προορισμούς για τους λάτρεις του αυθεντικού, του ανεξερεύνητου, του ανεπιτήδευτου τουρισμού.

Ενός τουρισμού που ακούει πλέον στο όνομα «εναλλακτικός» και υποστηρίζεται από ειδικές υπηρεσίες και υποδομές εξυπηρέτησης του επισκέπτη-περιηγητή όπως πολιτιστικές διαδρομές, μονοπάτια πεζοπορίας και ορειβασίας, διαδρομές διάσχισης φαραγγιών, συστήματα ερμηνείας και ανάδειξης μνημείων και περιβάλλοντος.

Υπάρχουν, ακόμα, υποδομές κατάλυσης και εστίασης, όπως εξαιρετικά εστιατόρια, ταβέρνες και καφενεία, αγροτουριστικά καταλύματα, οργανωμένα κάμπινγκ, μικρά ξενοδοχεία και πανσιόν, ενοικιαζόμενα δωμάτια και διαμερίσματα που προσφέρουν υψηλή ποιότητα κτιριακών και άλλων εγκαταστάσεων, χώρων αναψυχής, ψυχαγωγίας, σπορ και άλλων δραστηριοτήτων, πολύ καλό σέρβις και φιλικό περιβάλλον.

Το Ευρωπαϊκό ορειβατικό μονοπάτι E4 για παράδειγμα είναι εύκολο να το εντοπίσετε. Ειδικό χάρτες με τη σήμανση του E4 πωλούνται κυρίως σε κεντρικά βιβλιοπωλεία στις πόλεις, συνεπώς καλό είναι να τους προμηθευτείτε πριν φτάσετε στο Οροπέδιο.

Εάν σκοπεύετε να κάνετε πεζοπορία ή ορειβασία, εκτός από τους σχετικούς χάρτες

που επίσης μπορείτε να προμηθευτείτε από εξειδικευμένα καταστήματα, καλό είναι να επικοινωνήσετε με τον ορειβατικό σύλλογο Οροπεδίου Λασιθίου δια μέσω του οποίου μπορείτε να αποκτήσετε και άδεια παραμονής στο ορειβατικό καταφύγιο (το μοναδικό σε όλα τα Λασιθιώτικα βουνά) που βρίσκεται στην τοποθεσία "Ανάσταση" του

υψώματος Στροβίλι κοντά στο Λιμνάκαρο. Από τον ορειβατικό σύλλογο, αλλά και από τον ΕΟΣ Ηρακλείου θα μπορέσετε να πάρετε πληροφορίες και για τις δυνατότητες που έχετε να κάνετε αναρρίχηση, εάν αυτό σας ενδιαφέρει. Στο Σπαθί, στο οροπέδιο Λιμνάκαρο, βρίσκεται η δεύτερη πιο εντυπωσιακή ορθοπλαγιά της Κρήτης για αναρρίχηση.

Ακολουθώντας το Ευρωπαϊκό ορειβατικό μονοπάτι E4 που διασχίζει όλη την περιοχή του Οροπεδίου φτάνει στην υψηλότερη κορυφή της Δίκτης, τον Αφέντη. Εδώ υπάρχει το εκκλησάκι της Μεταμόρφωσης του Χριστού από όπου η θέα είναι εντυπωσιακή.

Για τους λάτρεις του αλεξίπτωτου πλαγιάς, στο Καμινάκι υπάρχει μια τοποθεσία από τις λίγες σε ολόκληρη την Κρήτη που λειτουργεί για αυτό το άθλημα.

Πληροφορίες μπορείτε να πάρετε κάνοντας μια στάση στο χωριό Αβδού (πριν φτάσετε στο Οροπέδιο) και ρωτώντας στο Κέντρο Ανεμοπερισμού που λειτουργεί εκεί (ICNA, www.icna.gr).

Το τελευταίο διάστημα έχει γίνει από το Δήμο και η σήμανση των ποδηλατοδρόμων κατά μήκος του κεντρικού οδικού δικτύου και των δρόμων του κάμπου που συνδέει τα χωριά του Οροπεδίου. Ήδη πάρα πολλά γραφεία εναλλακτικού τουρισμού αναπτύσσουν τη σχετική δραστηριότητα και έτσι, είναι πολύ πιθανό, στην πορεία σας για το Οροπέδιο να δείτε πολλούς ποδηλάτες.

Τέλος, στην περιοχή του Αγίου Κωνσταντίνου, βρίσκεται το -υπό κατασκευή- μεγάλο αθλητικό κέντρο του Οροπεδίου, που θα φιλοξενήσει ένα εντυπωσιακό αριθμό αθλητικών εγκαταστάσεων (γήπεδα ποδοσφαίρου, στίβος, γήπεδα καλαθοσφαίρισης κ.α.), καθώς και κάποιες πρωτοπόρες υποδομές για την Περιφέρεια Κρήτης, όπως γήπεδο χόκεϊ και ποδοσφαίρου ολυμπιακών προδιαγραφών, γήπεδο baseball/softball επίσης ολυμπιακών προδιαγραφών, ποδηλατοδρόμιο, γήπεδο για mini-soccer και εγκαταστάσεις badmington. (Πηγή: *Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ, ΧΑΡΙΣΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ, ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΡΤΙΟΣ 2012*)

6.1.2 ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Τα τελευταία χρόνια ο νομός Ηρακλείου εμφανίζει μια τάση αύξησης των αγροτουριστικών καταλυμάτων. Δημιουργούνται στην ενδοχώρα του, σε υφιστάμενα παραδοσιακά αναστηλωμένα ή σε νέα κτήρια.

Η ποιότητα παροχής υπηρεσιών στους ξενώνες αυτούς είναι σε εξαιρετικά επίπεδα, δεδομένου του ότι οι περισσότεροι από αυτούς έχουν δημιουργηθεί με τη συγχρηματοδότηση ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών όπως το Leader.

Η γεωμορφολογία και η χωροταξική οργάνωση του νομού επιτρέπει την εύκολη και σχετικά γρήγορη μετακίνηση στους οικισμούς και δίνει στον επισκέπτη τη δυνατότητα να περιηγηθεί και να απολαύσει τις γιορτές και τα πανηγύρια. Σ'αυτές τις εκδηλώσεις επιδεικνύεται και η πλούσια μουσική και λαϊκή λογοτεχνική παράδοση του τόπου.

ERROR: syntaxerror
OFFENDING COMMAND: %ztokenexec_continue

STACK:

-filestream-

(
 cvt 0 < fpgm^f lglyph(1+ d (Vhead { u ... 6hhea
)

-mark-
/sfnts